

Analýza rozpočtů obcí mikroregionu Miroslavsko

Lenka Mahrová

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka MAHROVÁ**

Osobní číslo: **M09241**

Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Analýza rozpočtů obcí mikroregionu Miroslavsko**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- **Charakterizujte příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu obce.**
- **Zhodnoťte existující problémy územních rozpočtů malých obcí v České republice.**

II. Praktická část

- **Analýzujte příjmovou a výdajovou stránku obcí mikroregionu Miroslavsko.**
- **Navrhněte doporučení pro zlepšení příjmového a výdajového stavu rozpočtů obcí mikroregionu Miroslavsko.**

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

[1] OTRUSINOVÁ, M. a KUBÍČKOVÁ, D. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

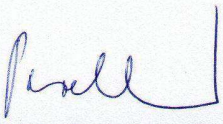
[2] PEKOVÁ, J. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

[3] PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

[4] WOKOUN, R. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jiří Novosák, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **2. dubna 2012**
Termín odevzdání bakalářské práce: **18. května 2012**

Ve Zlíně dne 2. dubna 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 16.9.2022

Madrava Lenka

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tématem bakalářské práce je Analýza rozpočtů obcí mikroregionu Miroslavsko. Teoretická část obsahuje základní charakteristiky hospodaření obcí, rozpočtovou skladbu a problémy územních rozpočtů obcí České republiky zaměřené mimo jiné na rozpočtové určení daní. V praktické části je provedena analýza vybraných příjmů a výdajů obcí mikroregionu Miroslavsko za roky 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010, zhodnocení hospodaření obcí za roky 2001, 2005, 2010 a dále je navrženo doporučení pro obce.

Klíčová slova: obec, rozpočet, rozpočtová skladba, příjmy a výdaje, rozpočtové určení daní.

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with analysis of municipality budgets of the mikroregion Miroslavsko. The theoretical part includes basic characteristics of the economy of municipality, budget structure and problems of local municipal budgets in the country focused on tax revenue. In the practical part there is an analysis of chosen incomes and costs of municipalities of the mikroregion Miroslavsko in years 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010, then an evaluation of municipal economy in years 2001, 2005, 2010 and at the end of the practical part there is a recommendation for these municipalities.

Keywords: municipality, budget, budget structure, incomes and costs, tax revenue.

Ráda bych zde poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Jiřímu Novosákovi, Ph.D., za užitečné rady, věcné připomínky a čas obětovaný ke konzultacím mé bakalářské práce.

Dále bych touto cestou chtěla poděkovat své nejbližší rodině za podporu při zpracování této práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍHO SAMOSPRÁVNÉHO CELKU	12
1.1 ROZPOČET ÚZEMNÍHO SAMOSPRÁVNÉHO CELKU - OBCE	13
1.2 ROZPOČTOVÝ VÝHLED	15
2 ROZPOČTOVÝ PROCES	17
2.1 ETAPY ROZPOČTOVÉHO PROCESU.....	17
2.2 ROZPOČTOVÉ ZÁSADY.....	18
3 ROZPOČTOVÁ SKLADBA	19
3.1 PŘÍJMY	21
3.1.1 Daňové příjmy.....	22
3.1.2 Nedaňové příjmy.....	23
3.1.3 Kapitálové příjmy.....	24
3.1.4 Dotace	25
3.2 VÝDAJE	26
3.2.1 Běžné výdaje	27
3.2.2 Kapitálové výdaje.....	27
3.3 FINANCOVÁNÍ	28
4 PROBLÉMY ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ OBCÍ V ČR	29
4.1 MALÉ OBCE A VÝKON PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI.....	29
4.2 ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ VZHLEDEM K MALÝM OBCÍM.....	31
4.2.1 Vývoj RUD	31
4.2.2 RUD po novele zákona v roce 2013	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
5 CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU MIROSLAVSKO	39
6 ANALÝZA VYBRANÝCH PŘÍJMŮ ROZPOČTŮ OBCÍ MIKROREGIONU MIROSLAVSKO	40
6.1 VYBRANÉ PŘÍJMY	40
6.2 SHRNUÍ PŘÍJMOVÉ STRANY	52
7 ANALÝZA VYBRANÝCH VÝDAJŮ ROZPOČTŮ OBCÍ MIKROREGIONU MIROSLAVSKO	54
7.1 VYBRANÉ VÝDAJE.....	54
7.2 SHRNUÍ VÝDAJOVÉ STRANY.....	62
8 ZHODNOCENÍ FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ OBCÍ MIKROREGIONU MIROSLAVSKO	64
8.1 ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ	64
8.2 DOPORUČENÍ.....	72
ZÁVĚR	75
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	77
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	79

SEZNAM OBRÁZKŮ	80
SEZNAM TABULEK.....	82
SEZNAM PŘÍLOH.....	84

ÚVOD

Téma bakalářské práce je Analýza rozpočtů mikroregionu Miroslavsko. Na tento mikroregion jsem se zaměřila, protože v něm žiji a zajímá mě, jak samotné obce tohoto mikroregionu fungují, jak hospodaří se svými finančními prostředky a jak obcím pomáhá a přispívá k hospodaření stát. Toto téma jsem si vybrala také proto, že mě zajímá chod a fungování obcí a touto prací se o obcích dozvím více.

Cílem práce je rozbor hospodaření obcí, tedy příjmové a výdajové strany, zhodnocení jejich hospodaření s následným navržením doporučení pro obce zaměřené na oblasti, kde finance získat a kde je pro změnu ušetřit. Analýza hospodaření bude provedená za roky 2001, 2003, 2005, 2007, 2009 a 2010.

Pro přehlednost a zvýraznění analýzy je práce rozdělena do dvou částí, části teoretické a části praktické.

Teoretická část se zabývá základními charakteristikami hospodaření obcí a jejich rozpočtů. Jako první bude zmíněno finanční hospodaření územního samosprávného celku, jeho samostatná a přenesená působnost, které jsou pro obce důležité, dále charakteristika rozpočtu územně samosprávného celku se zaměřením na obce, a rozpočtový výhled. Dále bude následovat popis rozpočtového procesu a jeho etap. Následovat bude rozpočtová skladba a její rozdělení na příjmy a výdaje. Jako poslední budou rozebrány problémy územních rozpočtů obcí se zaměřením na malé obce a výkon jejich přenesené působnosti, rozpočtové určení daní vzhledem k malým obcím.

Na začátku praktické části bude charakteristika mikroregionu Miroslavsko a samotných obcí. Dále následuje analýza rozpočtů a jako první bude rozebrána příjmová strana, kde budou zkoumány vybrané konkrétní položky. Tyto položky budou například daně z příjmů fyzických osob, DPH, daň z nemovitosti, příspěvky na státní správu či transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně. Analýza výdajové strany se zaměří na položky související s platy zaměstnanců obce, s transfery rozpočtům územní úrovně. Tak jako u příjmové strany i u výdajové budou zmíněny i výdaje na státní správu obcí. Na konci každé kapitoly stručné shrnutí hospodaření s příjmy a výdaji. Jako poslední následuje zhodnocení hospodaření obcí vzhledem k odvětvovému třídění rozpočtů a budou uvedeny možnosti, které by obcím pomohly získat či ušetřit jejich finanční prostředky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍHO SAMOSPRÁVNÉHO CELKU

Samospráva je vykonávána veřejnoprávními korporacemi, které jsou zřízeny pomocí zákona a zákon sám na ně přenáší působnost a pravomoc veřejné správy. Je vykonávána ve jménu těchto subjektů, které mají vlastní právní subjektivitu. Jedná se zde tedy o princip decentralizace, kdy je moc přenesena na subjekt nestátního charakteru. Stát do výkonu samosprávy může zasahovat v omezené míře na základě zákona a to především v situaci, kdy sama samospráva jde proti zákonu. Samospráva se dále dělí na územní a zájmovou.

Zájmovou samosprávu lze charakterizovat jako sdružení občanů na bázi společného věcného zájmu. Někdy je označována jako profesní samospráva. Objevuje se zde tedy princip resortní. Zájmovou samosprávu můžeme najít jak na úrovni celostátní, tak i na úrovni regionální a je reprezentována například komorami- fungují na principu povinného členství, lékařská, advokátní, lékárnická, aj. nebo může být reprezentována různými společenstvy, které oproti komorám fungují na principu dobrovolného členství. Zájmovou samosprávu můžeme najít i na úrovni vysokých škol.

Územní samospráva je vykonávána územně samosprávnými celky, obcemi a kraji, v jejich samostatné působnosti. Zde se vyskytuje princip teritoriality. Plní tyto funkce:

- Samosprávnou funkci, která je i její hlavní funkcí. V ČR většinou označována jako tzv. samostatná působnost. Vykonávána prostřednictvím ekonomických, kulturních a politických vztahů, které jsou založeny na zákonem vymezené odpovědnosti a rozhodovací autonomii. (Peková, 2011) Do samostatné působnosti řadíme záležitosti, které jsou v zájmu občanů a obce samotné, pokud nejde o záležitosti zákonem svěřené státu, krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce. V zákonech je samostatná působnost přesně vymezena. Může být také vymezena jako péče v územním obvodu obce v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o komplexní územní rozvoj, zejména o rozvoj sociální péče, uspokojování potřeb ochrany a zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, výchovy, vzdělávání, veřejného pořádku a kulturního rozvoje. Do samostatné působnosti řadíme hospodaření obce, vydávání komunálních dluhopisů, rozpočet obce, závěrečný účet obce, přezkoumání hospodaření a další. (Balík, 2009)
- Dále přenesenou funkci, která je v ČR označována za přenesenou působnost, do které je stát oprávněn zasahovat- kontrolovat. Jde o výkon státní správy, který stát

přenáší na územní samosprávu. Rozsah působnosti je vymezen zákonem. (Peková, 2011)

Využívají-li se obě uvedené funkce, mluvíme o tzv. smíšeném modelu územní samosprávy. (Peková, 2011) Někdy se tento model nazývá jako tzv. smíšená veřejná správa, kdy jsou v rámci přenesené působnosti na orgány územní samosprávy přeneseny některé úkoly státní správy- v této situaci orgány nejednají jako samosprávné, ale jako orgány státní správy řízené výše postavenými státními orgány. (Balík, 2009)

1.1 Rozpočet územního samosprávného celku - OBCE

Zákon 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů říká: „ *Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku a svazku obcí.* “ Rozpočet je rozhodujícím nástrojem financování potřeb subjektů územní samosprávy, důležitým nástrojem řízení a financování místního a regionálního veřejného sektoru, dále je to také nástroj municipální a regionální politiky. (Peková, 2011) Rozpočet je zpravidla sestavován na jeden rok, který je shodný s kalendářním rokem a při jeho sestavování se vychází z rozpočtového výhledu. Další podmínkou sestavování rozpočtu je jeho sestavování jako vyrovnaného. Může být sestaven i jako přebytkový (pokud určité příjmy daného roku jsou určeny k využití v následujících letech nebo jestliže jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z minulých let) nebo jako schodkový, ale to jenom v případě, že schodek bude možné uhradit například finančními prostředky z minulých let. (Zákon 250/2000 Sb.)

Územní rozpočty lze charakterizovat jako:

- Finanční plán, který je krátkodobý-1 rok, a říká, jaká bude tvorba zdrojů a jak budou tyto zdroje použity. Dále jsou sestavovány i střednědobé a dlouhodobé finanční plány, které mají podobu rozpočtových výhledů.
- Účetní bilanci nám bilancuje příjmy a výdaje, přičemž z pohledu bilance jsou tyto příjmy a výdaje členěny na běžné (každoročně se opakující) a kapitálové (zahrnují jednorázové neopakující se příjmy a výdaje).
- Decentralizovaný peněžní fond, který je tvořen, přerozdělován a používán převážně n principch nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. (Wokoun, 2011)

- Nebo jako nástroj komunální či regionální politiky, tedy jako nástroj realizace volebních programů. Považuje se za důležitý nástroj prosazování lokálních a regionálních zájmů a nástrojem financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. (Wokoun, 2011)

Územní rozpočet také plní následující funkce:

- Alokační funkci. Tato funkce je na úrovni územní samosprávy nejdůležitější. Finančními prostředky v územním rozpočtu se financují potřeby v regionálním nebo lokálním veřejném sektoru, jedná se převážně o zabezpečování veřejných statků. (Wokoun, 2011)
- Dále se jedná o funkci redistribuční, která je ale na úrovni územní samosprávy značně omezená. Více je využívána na vyšších stupních územní samosprávy, kdy jsou části finančních prostředků z rozpočtu regionu přerozdělovány do rozpočtů obcí na území tohoto regionu. (Wokoun, 2011)
- Poslední je funkce stabilizační. Její využití je též omezené. Ve vyspělých zemích územní samospráva svými aktivitami podporuje či ovlivňuje růst ekonomického potenciálu daného území. (Wokoun, 2011) Rozpočet se tedy stává důležitým finančním nástrojem pro realizaci regionální politiky. (Peková, 2011)

Další hledisko vymezení funkcí územního rozpočtu je ve vazbě na veřejný sektor, kde funkce rozdělujeme na funkce řídicí, organizační, kontrolní, stimulační a další. (Peková, 2011)

Pokud je nutné učinit v rozpočtu změny, je nutné tyto změny provést rozpočtovými opatřeními, které se evidují podle časové posloupnosti. Za rozpočtové opatření můžeme považovat: (Otrusinová a Kubíčková, 2011)

- Použití rozpočtem nepředvídaných, nových příjmů k úhradě rozpočtem nezajištěných, nových výdajů. Tímto dojde k navýšení objemu rozpočtu.
- Vázání výdajů rozpočtu v případě, že je jejich krytí ohroženo neplněním příjmů rozpočtu. V tomto případě se objem rozpočtu snižuje.
- Přesun rozpočtových prostředků, při kterém se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by došlo ke změně jejich celkového objemu.

1.2 Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled byl pro územní rozpočty zaveden až zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v roce 2000. Do této doby záleželo pouze na iniciativě orgánů obce, zda jej vypracují, teda zda budou finančně plánovat na delší období než jeden rozpočtový rok. (Netolický, 2007)

Charakteristika rozpočtového hlediska dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů:

„Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávného celku a svazku obcí sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet.

Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků se uvedou jejich dopady na hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí po celou dobu trvání závazku.“ (Zákon 250/2000 Sb.)

Na základě tohoto zákona mají obce povinnost kromě ročních rozpočtů sestavovat i rozpočtové výhledy, což jsou dlouhodobé finanční plány, většinou na dobu dvou až pěti let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet. Pro sestavení rozpočtového výhledu nám zákon neuvádí žádný postup. Obvykle se vychází z hospodaření minulých let a dále také se musí brát v potaz budoucí záměry obce.

Doporučuje se sestavit rozpočtový výhled tak, aby byl schvalován zároveň s rozpočtem územního samosprávného celku. Dále by měl být také každoročně upravován v závislosti na vývoj hospodaření. (Netolický, 2007)

Rozpočtový výhled plní následující funkce: (Netolický, 2007)

- Protože se jedná o hospodaření s veřejnými prostředky, je nutné, aby rozpočtový výhled plnil funkci informační. Informace jsou poskytovány zastupitelům, občanům a dalším.
- Dále hospodářskou funkci, jelikož rozpočtový výhled ukazuje jaké má obec příjmy, výdaje a závazky v uvedeném období.

- Plánovací funkci. Rozpočtový výhled ukazuje disponibilní prostředky obce v budoucích letech, které bude moci obec využít například pro nové investice.
- Poslední funkce, je funkce rozpočtová, kdy rozpočtový výhled je jedním ze základních nástrojů finančního hospodaření a přímo ovlivňuje vypracování rozpočtu obce.

2 ROZPOČTOVÝ PROCES

Rozpočtové období trvá ve většině zemí zpravidla jeden rok, který by se měl krýt s rokem kalendářním. Období rozpočtového procesu trvá ale o něco déle, většinou 1,5 – 2 roky, jako jeden z důvodů můžeme uvést počátek procesu a to sestavování návrhu rozpočtu, které se začíná již ve stávajícím rozpočtovém období.

Rozpočtový proces tedy představuje souhrn činností nezbytných pro řízení hospodaření územního samosprávného celku. (Provazníková, 2009)

2.1 Etapy rozpočtového procesu

Etapy rozpočtového procesu můžeme sepsat následovně: (Peková, 2011)

- Sestavení návrhu územního rozpočtu příslušným výkonným orgánem. Se sestavováním se začíná před začátkem daného rozpočtového období, zhruba půl až třičtvrtě roku.
- Projednání návrhu a jeho následné schválení. Projednání návrhu se účastní příslušné poradní orgány a volený orgán. Návrh následně schvaluje volený orgán. Pokud se návrh neschválí, tak se hospodaří podle rozpočtového provizoria.
- Plnění rozpočtu je nejdelší část celého procesu a právě tato část je shodná s rozpočtovým obdobím. Za plnění rozpočtu zodpovídají výkonné orgány. Případné změny v plnění rozpočtu navrhnou výkonné orgány a schvalují volené orgány nebo v zákonem vymezených situacích změny schvalují i výkonné orgány.
- Průběžná kontrola plnění rozpočtu. Kontrolují výkonné, poradní a volené orgány daného subjektu územní samosprávy.
- Sestavení přehledu o skutečném plnění územního rozpočtu. Sestavuje výkonný orgán.
- Projednání a následná kontrola plnění, kterou provádí poradní a volené orgány.

2.2 Rozpočtové zásady

Tyto zásady jsou obecně platné pro celou rozpočtovou soustavu a je nutné jejich dodržování během rozpočtového procesu. Rozpočtové zásady vyjadřují požadavky, jak má rozpočtová soustava a samotné rozpočtování fungovat.

- Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu- rozpočet by měl být sestavován každoročně jako krátkodobý finanční plán. Pokud není schválen před začátkem rozpočtového období, hospodaří územní samospráva podle rozpočtového provizoria. (Peková, 2011)
- Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu- tato zásada by měla zabránit zkreslenosti údajů. Snaží se tedy zajistit reálný odhad příjmů a výdajů rozpočtu, aby bylo možné rozpočet splnit bez výrazných odchylek a nebyly nutné časté změny v rozpočtu v průběhu daného rozpočtového období. (Peková, 2011)
- Zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu- všechny příjmy a výdaje by neměly být zatajované, ale naopak zveřejněné. Pro rozpočtování je charakteristický jednotný systém vedení příjmů a výdajů.
- Zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu.
- Zásada efektivnosti a hospodárnosti rozpočtu- územní samosprávy by měly dávat pozor na účelovost nakládaných prostředků pro zabránění jejich plýtvání.
- Finanční kontrola, účetní audit.
- Zásada publicity rozpočtu- zajišťuje informovanost občanů o hospodaření územní samosprávy a tím i občanskou kontrolu. (Peková, 2011)

3 ROZPOČTOVÁ SKLADBA

Rozpočtová skladba, také nazývaná rozpočtová klasifikace, zajišťuje jednotné členění příjmů a výdajů, je závazná pro všechny typy rozpočtů, a proto slouží k možnosti porovnatelnosti příjmů a výdajů v časovém období i v prostorovém aspektu. Rozpočtová klasifikace upravuje tedy způsob třídění peněžních operací veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů státu, obcí, krajů, dobrovolných svazků obcí i organizačních složek, u kterých je zřizovatelem stát, obec nebo kraj. Nevztahuje se ale na operace související s podnikatelskou činností subjektů obcí, na operace příspěvkových organizací a dalších, které nemají charakter veřejných prostředků. (Provazníková, 2009)

Rozpočtová skladba zabezpečuje jednotné, systematické a přehledné třídění, které umožňuje:

- Zabezpečit jednotnost a přehlednost rozpočtů v rozpočtové soustavě. (Wokoun, 2011)
- Analyzovat příjmy a výdaje rozpočtové soustavy prostorově, v čase. Vhodné i pro mezinárodní srovnání. (Wokoun, 2011)
- Agregovat, sumarizovat příjmy a výdaje s využitím principu konsolidace. Zabraňuje několikanásobnému načítání některých operací. (Provazníková, 2009)
- Zjistit potřebné informace a využití těchto informací v rozpočtové politice. (Wokoun, 2011)
- Propojení účetních operací na účtování. (Wokoun, 2011)

Třídění rozpočtů také respektuje: (Wokoun, 2011)

- Zásadu jednotnosti a závaznosti. Znamená to, že každé hledisko třídění využívá čtyřmístný číselný kód. To znamená, že každý údaj rozpočtu má své identifikační číslo a jednoznačně identifikovatelné místo.
- Zásadu dlouhodobé stability třídění rozpočtu. Tato zásada je potřebná z hlediska dlouhodobých rozpočtových analýz, z hlediska časové srovnatelnosti rozpočtů a pro analýzu plnění rozpočtů a mimorozpočtových fondů.
- Zásadu srozumitelnosti, která musí být na základě jasně definovaných hledisek pro možnou občanskou a veřejnou kontrolu.

- Zásadu kompatibility s mezinárodními účetními standardy a standardy statistickými.

Rozpočtová skladba využívá čtyři hlediska třídění příjmů a výdajů rozpočtu: (Wokoun, 2011), (Provazníková, 2009)

- Odpovědnostní třídění, neboli také organizační, či kapitolní. Toto třídění je povinné pro státní rozpočet, nikoliv však pro obce a kraje. Je odrazem institucionálního pojetí rozpočtu a v současné době se státní rozpočet dělí na přibližně na 40 kapitol.
- Druhové třídění příjmů a výdajů. Umožňuje propojení na účetnictví. Třídí peněžní operace do tří okruhů: příjmy, výdaje, financování.
- Třídění odvětvové, zde se příjmy a výdaje třídí podle odvětví. Využívá čtyřmístný kód třídění. Rozpočtové skupiny se dělí na oddíly, ty na pododdíly a ty se nakonec člení na paragrafy.
- Konsolidační třídění, kdy prvkem jsou tzv. záznamové jednotky.

Protože obce využívají převážně u příjmové strany hledisko druhové a tahle práce se zabývá rozpočty obcí, tak níže bude tohle třídění více rozebráno.

Peněžní operace se podle druhového třídění třídí do osmi tříd podle následovných kritérií: (Wokoun, 2011), (Provazníková, 2009)

- Inkaso X platba. Inkaso- přijaté finanční prostředky připsané na bankovní účet. Platba- odepsání finančních prostředků z bankovního účtu.
- Nenávratná X návratná. Nenávratné operace nezakládají budoucí závazek. Oproti tomu návratné ano.
- Běžná X kapitálová. Kapitálové operace se týkají prodeje nebo pořízení nefinančních aktiv nebo finančních aktiv podobajících se akciím nebo majetkovým účastem. Běžné transakce zahrnují všechno ostatní.
- Domácí X zahraniční.
- Povinná X dobrovolná. Odlišuje se od toho, zda operace vyplývá ze zákonných norem nebo ne.
- Aktiva X pasiva. Rozdíl mezi věřitelským (aktiva) a dlužnickým (pasiva) postavením.

- Zohledňující rozpočtovou politiku X řízení likvidity.

Na základě těchto kritérií můžeme definovat základní rozdělení transakcí:

Příjmové operace:

- Třída 1- Daňové příjmy
- Třída 2- Nedaňové příjmy
- Třída 3- Kapitálové příjmy
- Třída 4- Přijaté dotace

Výdajové operace:

- Třída 5- Běžné výdaje
- Třída 6- Kapitálové výdaje
- Třída 8- Financování

Jak je výše napsáno druhová třídění využívá pro přehlednost čtyřmístný kód, kterým se od sebe odlišují třídy, seskupení položek, podseskupení položek a jednotlivé položky. Třídy mají jednomístný kód, seskupení položek má dvoumístný kód, podseskupení položek třímístný a jednotlivé položky jednomístný kód.

Například: Třída 1 Daňové příjmy → seskupení položek 11- Daně z příjmů, zisků a kapitálových výnosů → podseskupení položek 111- Daně z příjmů fyzických osob → položka 1111 Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. (Wokoun, 2011), (Provazníková, 2009)

3.1 Příjmy

Příjmy územních rozpočtů jsou různorodé a dají se třídit podle různých hledisek. Závazně je však třídit výše zmíněná rozpočtová skladba. Podle teorie fiskálního federalismu by příjmy obecních rozpočtů měly být dostatečně výnosné, do určité míry závislé na aktivitě obce, rovnoměrně rozloženy. Dále by měly být plánovatelné a administrativně nenáročné. (Peková, 2011)

Příjmy můžeme třídit také na běžné a kapitálové. Běžné příjmy rozpočtu se každý rok opakují, ale ne vždy ve stejné výši. Za úkol mají financovat každoročně se opakující běžné potřeby, především financují neinvestiční výdaje potřebné pro zabezpečení veřejných statků a služeb. Běžné příjmy můžeme členit podle charakteru na daňové a nedaňové a dále podle jejich původu na vlastní příjmy (místní daně, svěřené daně, správní daně, nedaňové příjmy), příjmy z přerozdělovacích procesů, tedy na nenávratné a návratné transfery. (Peková, 2011)

Kapitálové příjmy jsou jednorázového charakteru, tudíž se každoročně neopakují. Tyto příjmy jsou účelové a využívají se k financování dlouhodobých potřeb. Členíme je na vlastní, návratné a nenávratné příjmy. (Peková, 2011)

3.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy tvoří největší skupinu příjmů, která do rozpočtu plyne. K tomuto stavu přispěla určitá decentralizace daňového výnosu, který do rozpočtu plyne, tedy svěřené a sdílené daně. Toto rozdělení v České republice upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů. Zákon definuje svěřené (výlučné či rozpočtově určené daně) daně, jejichž celý výnos plyne do rozpočtů obcí a dále daně sdílené, kdy zákon stanoví podíl na celostátních vybíraných daních, který půjde do rozpočtů obcí. (Peková, 2011) Současný systém RUD je používán od roku 2008.

U svěřených daní připadá celý daňový výnos obcím a mezi tyto daně řadíme daň z nemovitosti, kdy celý výnos daně jde do rozpočtu obce, na jejímž území se nemovitost nachází (jedná se o stavby i pozemky). (Peková, 2011) „V části *daně ze staveb je pro danou obec velikost výnosu daně ovlivňována nejen počtem a velikostí nemovitostí na území obce, ale i velikostí obce (danou počtem obyvatel), od níž se odvíjí základní sazba daně u obytných domů, u bytů a u nebytových prostor. Tento koeficient si pak mohou obce upravovat zvýšením o jednu respektive snížením až o tři velikostní kategorie pro celou obec anebo pro její libovolné části. V části daně z pozemků je výnosnost daně, kromě výměry pozemků na území obce, ovlivněna zejména bonitou zemědělské půdy. I u daně z pozemků je obcím umožněno upravovat koeficienty, ale týká se to jen stavebních pozemků.*“ (Stránská, 2010, s. 195) Další svěřenou daní, kdy celý výnos plyne do rozpočtu obce, je daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je sama obec.

Jak již bylo řečeno, sdílené daně jsou charakteristické tím, že o výnos se rozpočty obcí dělí s ostatními články české rozpočtové soustavy (s rozpočty krajů a se státním rozpočtem) a tvoří největší část příjmů. Dle Důvodové zprávy Ministerstva financí z roku 2011 mezi tyto daňové příjmy řadíme:

- 21,4 % výnosu daně z přidané hodnoty,
- 21,4 % výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- 21,4 % výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou,
- 21,4 % výnosu z 60 % výnosu daně z příjmů fyzických osob z podnikání,
- 21,4 % výnosu daně z příjmů právnických osob (kromě případu, kdy je poplatníkem obec nebo kraj).

„Zákon dále upravuje tzv. motivační prvky v systému rozpočtového určení daní (RUD) pro obce, jejichž smyslem je motivovat obce, aby např. podporou podnikání a zaměstnanosti zvyšovaly svůj daňový výnos. Jedná se o následující podíly:

- 30 % výnosu daně z příjmů fyzických osob z podnikání rozdělovaný podle místa trvalého bydliště podnikatele,
- 1,5 % výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků rozdělovaný podle poměru počtu zaměstnanců majících místo výkonu práce v dané obci k 1. prosinci předcházejícího roku k součtu zaměstnanců ve všech obcích ČR.“ (Ministerstvo financí, 2011, s. 6)

Jako poslední daňové příjmy je nutné uvést správní a místní poplatky. O místních poplatcích se dá říci, že jsou to obecní daně. Tyto poplatky si obce spravují a vybírají samy. Jako příklady místních poplatků je možno uvést poplatek ze psa, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek ze vstupného a další.

3.1.2 Nedaňové příjmy

Další významnou skupinou příjmů jsou příjmy nedaňové. Strukturu nedaňových příjmů může obec sama ovlivnit. Sem se řadí příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky

z vlastní správní činnosti, pokuty, příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, ze sbírek a darů. (Provazníková, 2009)

Příjmy z vlastního podnikání jsou v podmínkách České republiky brány jako doplňkový příjem, který má charakter běžných příjmů a jindy kapitálových příjmů. Jako doplňkový příjem se příjmy z vlastního podnikání berou hlavně u krajů, u obcí jsou významnější. (Peková, 2011, s. 468) Představují tradiční příjem rozpočtu obcí z pravidla různě významný. Tyto příjmy se používají pro financování místních a regionálních potřeb. Mezi příjmy z vlastního podnikání řadíme: (Peková, 2011), (Provazníková, 2009)

- Zisky z municipálních a regionálních podniků,
- Příjmy z pronájmu majetku,
- Příjmy z obchodování s cennými papíry,
- Příjmy z finančního investování.

Uživatelské poplatky řadíme do běžných příjmů a u různých lokálních či regionálních smíšených veřejných statků se volí různá výše uživatelského poplatku. Většinou výše uživatelského poplatku kryje ekonomicky nutné náklady spojené s produkcí či poskytováním toho určitého statku. O zavedení a výši poplatku rozhodují volené orgány obcí. Poskytované statky jsou určeny pro občany dané obce a řadíme mezi ně například vodné, stočné, poplatky za odvoz komunálního odpadu a další. (Peková, 2011)

Dalšími nedaňovými příjmy jsou příjmy sankční povahy. Tyto příjmy mají charakter doplňkových příjmů a jsou těžko plánovatelné. Jejich výnos je poměrně malý. Obce mohou ukládat pokuty občanům i firmám a jedná se především o pokuty za znečišťování veřejného prostranství, za nepořádek aj. a dále mohou obce ukládat pokuty i za znečišťování ovzduší. (Peková, 2011)

3.1.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou jednorázového charakteru, tudíž se nikdy neopakují. Obce mají tyto příjmy především z prodeje vlastního majetku. Obce se již většiny svého majetku zbavily, tudíž jejich kapitálové příjmy nejsou veliké. Tyto příjmy mají podobu příjmů z prodeje majetku, dále sponzorských darů na pořízení investic. (Peková, 2011)

3.1.4 Dotace

I když tyto příjmy v rozpočtech obcí v minulých letech rostly, tak jejich podíl neustále klesal. Růst dotací v posledních letech souvisí s přenesením větších kompetencí a pravomocí na obce, k čemuž došlo v souvislosti se zrušením okresních úřadů. Toto se týká přenesené působnosti obcí. Rozhodující výše dotací plyne do rozpočtu obcí ze státního rozpočtu. (Wokoun, 2011) Tento objem poskytnuté dotace se schvaluje při schvalování státního rozpočtu. Na tyto dotace mají obce nárok v rámci zákona o státním rozpočtu a jedná se tedy o nárokové dotace. (Peková, 2011)

Další skupinou dotací jsou dotace přijaté od správců rozpočtových kapitol a to pomocí grantových programů. Část dotací plyne do rozpočtů obcí i z některých státních fondů také na základě žádosti obcí. Těmto druhům dotací se říká nenárokové dotace a to z toho důvodu, že záleží na daném ministerstvu či správci státního fondu, zda žádosti vyhoví. (Wokoun, 2011)

Do rozpočtů obcí jsou poskytovány tyto druhy dotací: (Peková, 2011)

- Neinvestiční dotace potřebné pro financování neinvestičních potřeb obce. Tyto dotace jsou poskytovány formou účelových a neúčelových dotací.
- Investiční dotace mající charakter kapitálové dotace.

Kromě dotací poskytovaných ze státního rozpočtu mohou obce využívat i dotace plynoucí z fondů Evropské unie. O tyto dotace je nutné požádat formou projektu, proto mají charakter nenárokové dotace. Pokud projekt bude schválen, bude poskytnuta dotace na aktivity, které projekt popisuje, jedná se tedy i o dotaci účelovou.

3.2 Výdaje

Objem výdajů rozpočtů obcí (i krajů) v České republice ovlivňuje především rozsah samostatné působnosti, ale i rozsah přenesené působnosti. V poslední době vývoj výdajů nejvíce ovlivnilo zrušení okresních úřadů a rozdělení jejich kompetencí mezi obce a kraje. (Wokoun, 2011)

Mezi výdaje spadající do samostatné působnosti obcí zahrnujeme například výdaje na školství, zdravotnické služby či kulturu a rekreaci.

V rámci přenesené působnosti vláda převádí na základě zákonů určité funkce státní správy na obce, ale nadále o těchto funkcích rozhoduje. Protože obcím vznikají náklady spojené s těmito funkcemi, musí se vláda na jejich financování částečně podílet. (Provazníková, 2009)

Výdaje se dají třídit podle různých hledisek, jedna možnost je členit výdaje podle následujících hledisek: (Provazníková, 2009)

- Ekonomické hledisko: běžné výdaje, kapitálové výdaje. Běžné výdaje se pravidelně opakují a zahrnujeme mezi ně například mzdy zaměstnanců, nákup materiálu nebo vody. Kapitálové výdaje se používají především na financování dlouhodobých potřeb převážně investičního charakteru.
- Hledisko rozpočtové skladby. V České republice je pro rozpočty územních samospráv závazné druhové členění výdajů a to na běžné výdaje (třída 5) a kapitálové výdaje (třída 6). Dále rozpočtová skladba umožňuje výdaje členit na nenávratné a návratné.
- Hledisko infrastruktury: ekonomické, sociální. Výdaje na ekonomickou infrastrukturu zahrnují výdaje určené pro obecní a regionální podniky zabezpečující služby, patří sem i výdaje na výstavbu a údržbu veřejných komunikací, parků. Do výdajů na sociální infrastrukturu patří výdaje na vzdělání a péči o zdraví nebo výdaje na provoz sociálních zařízení.
- Dále členíme podle funkcí veřejných financí na funkce alokační, stabilizační a redistribuční. Alokační funkce představují výdaje na nákup služeb či zboží od soukromých firem pro zabezpečení veřejných statků pro obyvatele. Také sem patří výdaje na tzv. čisté statky, mezi které řadíme například udržení veřejného pořádku a bezpečnosti, a výdaje na smíšené statky, což jsou výdaje na vzdělání. Pomocí stabilizační funkce mohou obce (i kraje) ovlivňovat celkovou poptávku po pracovních

příležitostech a stabilizují zaměstnanost na svém území. Jako poslední je redistribuční funkce, která souvisí s peněžními transfery obyvatelstvu například formou sociálních dávek.

- Hledisko rozpočtového plánování: plánované výdaje, neplánované výdaje.

3.2.1 Běžné výdaje

Převážná část běžných výdajů se každoročně opakuje. Velká část těchto příjmů má charakter mandatorních výdajů, tedy ze zákona povinných.

Největší část běžných výdajů je poskytována na provoz vlastních příspěvkových organizací a druhou největší částí jsou výdaje na provoz neziskových organizací, kdy největší objem je vydaný na provoz základních škol, u nichž je zřizovatelem obec. (Peková, 2011)

Jak je výše napsáno, větší část běžných výdajů jsou tzv. mandatorní výdaje, což jsou výdaje, které obce musí vydávat na zabezpečení veřejných statků a služeb, na které mají všichni občané nebo přesně specifikované skupiny občanů nárok. Velikost těchto výdajů ovlivňují především zákonné normy, velikosti skupin obyvatel, objem finančních prostředků, závaznost realizace příslušných opatření, důsledky plnění a časové období, ve kterém daná zákonná norma platí. (Peková, 2011)

Mezi mandatorní výdaje řadíme například výdaje na provoz veřejné silniční dopravy, výdaje na odvod a čištění odpadních vod, výdaje pro řádný provoz základního školství, výdaje na veřejné osvětlení, na komunální odpad či výdaje na požární ochranu. (Peková, 2011)

3.2.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje jsou výdaje, kterými se financují dlouhodobé potřeby investičního charakteru, tedy přesahují jedno rozpočtové období. Tyto výdaje tvoří přibližně jednu třetinu celkových výdajů rozpočtu a jedná se o výdaje na sociální a ekonomickou infrastrukturu, dále o investiční transfery podnikům, neziskovým organizacím a příspěvkovým organizacím. (Wokoun, 2011)

3.3 Financování

Položku financování v druhovém třídění řadíme pod třídu 8. Financování můžeme definovat následovně: „ *Třída 8 vyjadřuje, jakým způsobem jsou příjmové a výdajové operace financovány. Zachycuje například návratné přijaté finanční prostředky a výdaje na splátky jistin dříve přijatých půjček a vydaných dluhopisů souvisejících s likviditou, tj. zabezpečením finančních zdrojů, se zhodnocením dočasně volných finančních prostředků v rámci finančního investování apod.* “ (Provazníková, 2009, s. 118)

4 PROBLÉMY ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ OBCÍ V ČR

Problémy územních rozpočtů jsou různé, pohybují se od maličností až například po nechtěné porušení rozpočtové kázně. Dále se může jednat o podhodnocování nebo nadhodnocování příjmů a výdajů. Při nadhodnocení příjmů následně dochází ke zjištění, že nejsou peníze na potřebné výdaje a ty se musí začít škrtat nebo se musí sehnat jiné prostředky na krytí vyššího než plánovaného deficitu. I podhodnocení příjmů sebou nese negativní důsledky, jako je například ztráta důvěry v rozpočet z důvodu příliš častých změn, které se provádějí rozpočtovými opatřeními, je zde tedy omezena role veřejnosti, k čemuž dochází, protože změny v rozpočtu jsou většinou prováděny v rámci zmocnění v radě, jejíž zasedání jsou na rozdíl od zasedání zastupitelstva neveřejná. Jako jedna z hlavních podhodnocených položek příjmů jsou dotace, převážně dotace ze státního rozpočtu a dále dotace z kapitol jednotlivých ministerstev a dotace z krajského rozpočtu. (Sedmíhradská, 2009)

4.1 Malé obce a výkon přenesené působnosti

Pojem přenesená působnost byl již definován výše a jde o výkon státní správy, který stát přenáší na územní samosprávu. Rozsah působnosti je vymezen zákonem. (Peková, 2011) Je známo, že obce si stěžují na objem příspěvků na výkon státní správy a to především proto, že tento objem dotací neodpovídá celkovým nákladům na její výkon. Stát záměrně neposkytuje obcím na výkon státní správy takový objem financí, aby pokryl veškeré náklady, protože chce obce motivovat k hledání úspor při plnění přenesené působnosti, ale zároveň mu jde o zachování efektivnosti poskytovaných služeb. (Netolický, 2007)

V roce 2007 byl uskutečněn projekt s názvem "Identifikace kompetencí zatěžujících výkon veřejné správy se zvláštním přihlédnutím k malým obcím". Tento projekt byl uskutečněn na podnět Ministerstva vnitra a zpracovala jej společnost GaREP. Pro tento projekt bylo kritérium pro vymezení malé obce stanoveno na počet obyvatel do jednoho tisíce.

Projekt se soustředil na získání názorů starostů vybraných obcí na výkon státní správy a snažil se o nalezení a rozbor kompetencí, které mají na úrovni malých obcí charakter zatěžujících či zbytečných aktivit. (Deník veřejné správy, 2008)

Z projektu Identifikace kompetencí zatěžujících výkon veřejné správy se zvláštním přihlédnutím k malým obcím (2007) je zřejmé, že se soustředil na naplnění těchto cílů:

- *„identifikaci procesů a kompetencí na lokální úrovni veřejné správy, které mají zásadní význam pro život obce a danou lokalitu (tj. kompetence nezbytné, aby je obce zajišťovaly);*
- *identifikaci kompetencí, jejichž výkon je pro malé obce naopak zatěžující, neefektivní, případně jsou takové kompetence vykonávány duplicitně nebo se vůbec nevykonávají, a takto identifikované kompetence navrhnout na zrušení, příp. jejich přenesení na jinou (vyšší) úroveň;*
- *zjištění (dalších) hlavních problémů malých obcí při výkonu veřejné správy a stanovení jejich příčin;*
- *zmapování fakticky vykonávaných činností malými obcemi, včetně sledování jejich četnosti v rámci vybraného časového období;*
- *zpracování a analýzu informací získaných z místních šetření na malých obcích a formulaci doporučení k řešení zjištěných problémů.“*

Pomocí výsledků tohoto projektu by mělo být jasné, zda malé obce zbavit přenesené působnosti, či jim ji ponechat. Dle nadpoloviční většiny (62%) dotazovaných starostů, by malé obce přenesenou působnost vůbec neměly vykonávat. Ale starostové také zastávají názor, že některé kompetence by obcím měly zůstat ponechány a to z toho důvodu, že sama obec zná nejlépe své problémy. Zachovat by tedy malé obce chtěly především kompetence spojené s vydáváním nařízení a rozhodnutí, dále kompetence spojené s povolováním drobných staveb a evidenci obyvatel. (Deník veřejné správy, 2008)

Výsledkem je tedy taková myšlenka, kdy malé obce by měly vykonávat činnosti jednoduchého a časově nenáročného charakteru ve vztahu k občanům, jsou jim totiž blíže a mohou reagovat rychle a operativně. Za to odbornější rozhodnutí časově delší a náročnější a vyžadující určitou kvalifikaci by měl vykonávat někdo jiný. (Deník veřejné správy, 2008)

4.2 Rozpočtové určení daní vzhledem k malým obcím

Rozpočtovým určením daní, které upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určením daní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) se částečně již zabývala kapitola zaměřená na daňové příjmy obecních rozpočtů. Tato kapitola se bude rozpočtovým určením daní zabývat podrobněji a více do hloubky právě vzhledem k malým obcím.

Ve většině vyspělých zemí tvoří daňové příjmy nejvýznamnější část rozpočtů a není tomu jinak ani v České republice. Rozpočtová pravidla upravují a vymezují tzv. Daňové určení, v naší republice tuto skutečnost nazýváme rozpočtovým určením daní, zkráceně RUD. Tato pravidla určují druhy daní, které jsou vybírány podle celostátně platných předpisů, jejichž výnos plyne celý do rozpočtů obcí (mluvíme tedy o tzv. svěřených daních, také nazývaných výlučné nebo rozpočtově určené) nebo pravidla stanoví podíl na celostátním výnosu vybíraných daní, který bude konečným příjmem rozpočtů obcí (nyní hovoříme o tzv. sdílených daních, které jsou většinou důchodového nebo majetkového typu.). (Peková, 2011)

Protože obce (i kraje) nejsou plně finančně soběstačné a do státního rozpočtu plynou nejvýnosnější vybírané daně, muselo být zavedeno právě rozpočtové určení daní, které v letech 1992 a 1996 zavedlo skutečnost, že do rozpočtů obcí začala plynout významná část výnosu Daně z příjmů jako zástupce sdílených daní a dále daň z nemovitosti jako daň svěřená. Tyto změny v průměru zapříčinily zvýšení finanční soběstačnosti obcí. (Peková, 2004)

S RUD souvisí také pojem Daňová pravomoc (například kdo ovlivňuje předmět daně, způsob výpočtu základu daně, sazby daně, kdo daň vybírá a spravuje). Daňová pravomoc u územně samosprávných celků je značně omezená a to zejména v ohledu ke sdíleným a svěřeným daním. Větší daňovou pravomoc vládnou v ohledu k místním daním v rámci vymezování pravidel, kdy si obec z uzákoněných daní vybere ty daně, které na své občany a ostatní subjekty uvalí. (Peková, 2004)

4.2.1 Vývoj RUD

V letech **1948-1992** byly daňové výnosy obcí poměrně malé. Do rozpočtu obcí šla část daňových výnosů majetkových daní a část výnosů daní z příjmů jednotlivců. Do konce

roku 1992 do rozpočtů obcí také plynula domovní daň a daň z příjmů obyvatelstva. I s těmito daňovými příjmy byl daňový výnos velmi malý. (Peková, 2004)

V roce **1993** došlo k výrazné změně v daňovém určení ve prospěch obcí. Do rozpočtů obcí začal plynout celý výnos daně z nemovitosti a od roku 1994 se obce se státním rozpočtem dělí o výnos daně z příjmů právnických osob (od roku 1996 se obce se státním rozpočtem dělí o celou daň z příjmů, jak právnických osob, tak i fyzických). (Peková, 2004)

V letech **1996-2000** došlo k několika změnám. 1. 1. 1996 vstoupila v platnost novela rozpočtových pravidel, podle které začaly na některých daních kromě státního rozpočtu participovat i rozpočty obecní a okresní. „Cílem této novely bylo alespoň částečně přispět k většímu propojení daňových příjmů obcí s ekonomickou aktivitou podnikatelských subjektů působících na území obce a zamezit prohlubování rozdílů mezi obcemi.“ (Provazníková, 2009, s. 127) Zásadní změnou se stala Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, kdy byl podíl obce stanoven na 30% z celookresního výnosu daně a kdy z těchto 30% se dvě třetiny rozdělovaly mezi obce podle podílu počtu obyvatel dané obce na počtu obyvatel okresu. Zbylá jedna třetina se vracela do obce, kde sídlila plátcova pokladna. Další změnou byla daň z příjmů právnických osob, kdy se obce podílely 20% na celostátním výnosu daně podle podílu počtu obyvatel na celkovém počtu obyvatel státu. Novela z roku 1996 neodstranila nerovnoměrný daňový výnos obcí v rámci území, přetrvává daňová konkurence mezi malými obcemi i získání trvalého bydliště samostatně podnikajících osob. (Provazníková, 2009)

Pro vývoj rozpočtového určení daní je významné i období v letech **2001-2007**, kdy 1. 1. 2001 vešel v platnost nový zákon o RUD, který je platný dodnes. Nutnost zavedení tohoto zákona byla v potřebě zahrnutí do financování nové úrovně územně samosprávných celků-krajů. Podle tohoto zákona se sdílenými daněmi pro obce staly: (Provazníková, 2009)

- Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti
- Daň z příjmu fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti (pouze 70% výnosu této daně)
- Daň z příjmu fyzických osob vybírána srážkou
- Daň z příjmu právnických osob, pokud nejsou poplatníkem samy obce
- Nově zaveden podíl obcí na celostátním výnosu DPH

Podíl obcí na těchto daních byl 20,59%. Částka z tohoto procenta je obcím přidělována na základě podílu počtu obyvatel dané obce na celkovém počtu obyvatel státu k 1. 1. běžného roku a výsledný podíl je upraven přepočítaným koeficientem. Tyto koeficienty byly navrženy pro 14 velikostních kategorií. (Provazníková, 2009) Tyto kategorie byly určeny na základě směrodatných odchylek od průměrného výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti na 1 obyvatele. Tyto dvě daně totiž v minulosti způsobovaly největší rozdíly mezi obcemi a regiony. Koeficienty pro zmiňovaných 14 kategorií byly navrženy tak, že jimi byl vytvořen jakýsi nepřímý ekonomický tlak na malé obce do 100 obyvatel, které se musely slučovat a také jimi byly smazány výrazné rozdíly mezi podobnými obcemi a městy v daňových příjmech. (Netolický, 2007)

Obce s počtem obyvatel	Koeficient velikostních kategorií
do 100	0,4213
101 – 200	0,537
201 – 300	0,563
301 – 1500	0,5881
1501 – 5000	0,5977
5001 – 10 000	0,615
10 001 – 20 000	0,7016
20 001 – 30 000	0,7102
30 001 – 40 000	0,7449
40 001 – 50 000	0,8142
50 001 – 100 000	0,8487
100 001 – 150 000	1,0393
150 001 a více	1,6715
Hlavní město Praha	2,7611

Tabulka 1 Velikostní kategorie obcí v období 2000-2007. Zdroj: (Netolický, 2007, s. 88)

V tomto období byl markantní rozdíl v příjmech mezi nejmenšími obcemi a Prahou. Problém byl v tom, že Praha dostávala 6,5 krát více na jednoho obyvatele. Odůvodněním je skutečnost, že Praha vykonává řadu funkcí, které malé obce ani zdaleka nemohou (příkladem je MHD či provoz galerií a divadel) a to i pro obyvatele malých měst, kteří do Prahy dojíždějí za prací nebo zábavou. Proto se tedy tento rozdíl ukazoval ve srovnání Prahy a Brna, které vykonává srovnatelné funkce pro své obyvatele a dojíždějí jako Praha. Rozdíl v příjmech byl takový, že Praha oproti Brnu dostávala 1,65 krát více ze sdílených daní. (Balík, 2009)

Rozdíl v příjmech je možné vidět na příkladu obce s 50 000 obyvateli, která v roce 2003 dostávala na jednoho obyvatele 6 379 Kč (přibližně 319 mil. Kč), ale kdyby měla o jednoho obyvatele více, dostala by na jednoho obyvatele 6 635 Kč (tedy 332 mil. Kč, o 13 milionů více). Tato skutečnost vedla k tomu, že představitelé měst, které se počtem obyvatel blížili vrchní hranici, se snažily získat dostatečný počet obyvatel připojováním okolní obcí nebo přesvědčováním občanů, kteří v městě či obci bydleli a neměli zde trvalé bydliště k nahlášení trvalého bydliště v jejich obci. (Balík, 2009)

Rozpočtové určení daní nebylo ani v předešlém období ideální, proto v roce **2008** vešla v platnost novela o rozpočtovém určení daní publikována jako zákon č. 377/2007 Sb. Cílem této novely bylo odstranit problematické oblasti RUD a to především ty oblasti, které se týkaly nerovnoměrného rozdělení daňového výnosu na obyvatele mezi obcemi. Tyto rozdíly byly způsobeny: (Provazníková, 2009)

1. Vysokou váhou velikostních koeficientů při přerozdělování celkových daňových příjmů obcí. Toto bylo jediným kritériem pro přerozdělování těchto daní.
2. Velkým rozdílem u koeficientů velikostních kategorií mezi největšími a nejmenšími obcemi v republice.
3. Skokové přechody mezi velikostními kategoriemi. Toto v praxi znamenalo, že pokud obec dosáhla hraničního počtu obyvatel u vyšší kategorie, přešla do této kategorie s vyšším koeficientem a skokově se jí zvýšily daňové příjmy ze sdílených daní.

Tyto problémy novela řeší rozšířením platných kritérií z období 2001-2007 novými kritérii a to, celkovou výměrou obce a prostým počtem obyvatel, tyto dvě kritéria mají váhu 3%. Jako poslední kritérium byla zavedena stávající kritéria, ale upravená- počet obyvatel obce upravený koeficientem velikostních kategorií obcí, toto kritérium má váhu 94%. (Provazníková, 2009)

Další novinkou je zvýšení podílu obcí na sdílených daních z 20,59% na 21,4%, zvýšení by mělo posílit daňové příjmy malých obcí. Tyto změny by měly způsobit nárůst daňových příjmů nejmenších obcí (především obcí do 300 obyvatel). Novela tedy zvýhodňuje obce s nízkým počtem obyvatel, ale velkou rozlohou obce. Naopak nejvíce ztrátové jsou obce od 10-30 tisíc obyvatel. (Provazníková, 2009)

Nové kritérium výměry obce by mělo zvýhodňovat obce s nižší hustotou obyvatel a mělo by kompenzovat zvyšující se výdaje spojené s údržbou, úpravou a opravou místních komunikací a dále by mělo kompenzovat výdaje na dopravní obslužnost. Kritérium je také výhodně pro malé obce, které se chtěly sloučit se sousední obcí, ale bránily jim v tom nepříznivé geografické podmínky. Další kritérium, prostého počtu obyvatel, je modifikováno tak, aby zabránilo skokovým přechodům mezi velikostními kategoriemi obcí a aby nedocházelo k spekulacím s počty obyvatel obcí. Proti zabránění skokovým přechodům byly proto zavedeny koeficienty postupných přechodů mezi velikostními kategoriemi, což mělo za důsledek snížení velikostních kategorií ze 14 na 4. (Provazníková, 2009)

Obce s počtem obyvatel	Koeficienty postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0-300	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
301-5000	1,0640	300 + 1,0640 x počet obyvatel z počtu 300 + 1,0640 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 300
5001-30000	1,3872	5 300,8+1,3872 x počet obyvatel z počtu 5 300,8+1,3872 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 5 000
30001- a více	1,7629	39 980,8 +1,7629 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

Tabulka 2 Velikostní kategorie a koeficienty postupných přechodů zavedeny v roce 2008.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

4.2.2 RUD po novele zákona v roce 2013

Tato kapitola se bude zabývat změnami rozpočtového určení daní, které se předběžně plánují zavést do praxe novelou v roce 2013.

Zákon o rozpočtovém určení daní byl několikrát měněn a novelizován. Hlavní důvody těchto změn byla nutnost upravit body, které se v průběhu praxe ukázaly jako problematické. Novela z roku 2008 zasáhla do propočtu sdílených daní takovým způsobem, aby došlo k snížení diskriminace mezi velkými a malými obcemi. Do propočtu bylo zakomponováno kritérium prostého počtu obyvatel a celkové rozlohy katastrálního území obce, jako další

změnu je možno uvést změny ve velikostních kategoriích. Těmito změnami podíl na sdílených daních pro obce vzrostl z 20,59% na 21,4%. (Ministerstvo financí, 2011, s. 8)

Pro dosažení správného efektu nadcházející novelou si vláda definovala jisté cíle, kterých chce dosáhnout, jsou to: (Ministerstvo financí, 2011, s. 8)

„Cílem vlády je dlouhodobá stabilní dohoda, která formou zákona stanoví příjmy obcí tak, aby se snížil současný diskriminační rozdíl příjmů na obyvatele mezi „nejchudšími“ a „nejbohatšími“ obcemi, a aby to odpovídalo situaci ve vyspělých zemích Evropské unie.

Příjmová základna obcí bude posílena zejména na úkor celostátních dotačních programů, ze kterých jsou doposud centrálně, a tudíž málo efektivně financovány rozvojové projekty v obcích.“

Změny v rozpočtovém určení daní jsou navrhovány z důvodu jakési „neférovosti“ přerozdělování sdílených daní. Nynější systém diskriminuje obce a města ve prospěch čtyř největších českých měst, ve kterých ale žije pouze jedna pětina obyvatel naší republiky. Podle webových stránek strany TOP 09 je změna rozpočtového určení daní nezbytná. Nynější systém podle této strany neumožňuje menším obcím si udržet dostatečnou úroveň veřejných služeb a péče pro své obyvatele. (TOP 09, 2011)

Dle Důvodové zprávy (2011) Ministerstva financí České republiky jsou navrhované změny následující:

- Současné 21,4% se zvýší na 22,96% u daňových příjmů definovaných § 4 odst. 1 písm. c) až f) zákona.
- U DPH by se procenta zvýšila na 21,34% (v zákoně DPH definovaná pod § 4 odst. 1 písm. b)).
- Zapojení 3 největších měst (Plzeň, Ostrava a Brno) do propočtu k ostatním městům. Hlavní město Praha bude mít stále oddělený propočet, ale bude jí přepočítán koeficient pro přerozdělování.
- Zvýšení váhy kritéria prostého počtu obyvatel, který by měl snížit rozdíly měst a obcí v příjmech na jednoho obyvatele. Navrhuje se tedy zvýšení ze současných 3% na 10%. Současné přerozdělení sdílených daní vzhledem k počtu obyvatel je uvedeno v příloze.

- Navrhovanou změnou, o které se stále diskutuje, je i zavedení nového kritéria a to kritéria počtu dětí v MŠ a žáků ZŠ. Váha tohoto kritéria je navrhována na 7%.

Zde vyčtené změny a současný systém jsou uvedeny v tabulce v příloze.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU MIROSLAVSKO

Tento dobrovolný svazek obcí vznikl 24. července 2003 a sdružuje 8 obcí. Mikroregion se nachází v Jihomoravském kraji, v okrese Znojmo a sousedí s dalšími dvěma okresy (Brno-venkov, Břeclav). Těchto 8 obcí společně usiluje o zlepšení regionálního rozvoje a hlavně o zlepšení cestovního ruchu. V rámci okresu Znojmo zabírá mikroregion 8,3% z celkové výměry okresu a jeho obyvatelstvo tvoří 7,0 % všeho osídlení okresu. Hustota obyvatel činí 54 na km², proti průměru 69,3 v okrese je tedy nižší. Vyjíždka za prací je vysoká a z celkového počtu ekonomicky činných obyvatel tvoří 54%. Na území mikroregionu se nenachází žádný větší průmyslový podnik, charakter regionu je hlavně zemědělský. Pěstují se zde hlavně plodiny, jako jsou obiloviny, kukuřice, ale hlavně nejdůležitější vinná réva. Miroslavsko je známou vinařskou oblastí. (Mikroregion Miroslavsko)

Mikroregion se skládá z 8 obcí: Damnice, Dolenice, Hostěradice, Jiřice u Miroslavi, Miroslav, Miroslavské Knínice, Našiměřice, Suchohrdly u Miroslavi.

Z tohoto výčtu obcí je největší Miroslav, která má statut města a po mnoho desítek let byla spádovým centrem pro okolní obce. Druhou největší obcí jsou Hostěradice, které se skládají ze tří městských částí.

Následující tabulka ukazuje základní údaje o obcích, které mikroregion utváří. Pod sloupcem vzdělávací zařízení je míněno základní školství, přítomnost alespoň nižšího stupně základní školy. Sloupec zdravotnické zařízení znamená, že je v obci vybudováno zdravotní středisko se sídlem alespoň jednoho praktického lékaře, případně dalších odborných lékařů. Údaje jsou k datu 1. 1. 2011.

<i>Obec</i>	<i>Katastrální výměra (ha)</i>	<i>Počet obyvatel</i>	<i>Vzdělávací zařízení</i>	<i>Zdravotnické zařízení</i>
Damnice	800	329	NE	NE
Dolenice	447	140	NE	NE
Hostěradice	2730	1 447	ANO	ANO
Jiřice u Mir.	853	436	ANO	ANO
Miroslav	2660	2 935	ANO	ANO
Miroslavské Knínice	890	341	NE	NE
Našiměřice	604	204	NE	NE
Suchohrdly u Mir.	1472	480	ANO	NE

Tabulka 3 Seznam obcí a jejich základních charakteristik. Zdroj: Mikroregion Miroslavsko a Český statistický úřad.

6 ANALÝZA VYBRANÝCH PŘÍJMŮ ROZPOČTŮ OBCÍ MIKROREGIONU MIROSLAVSKO

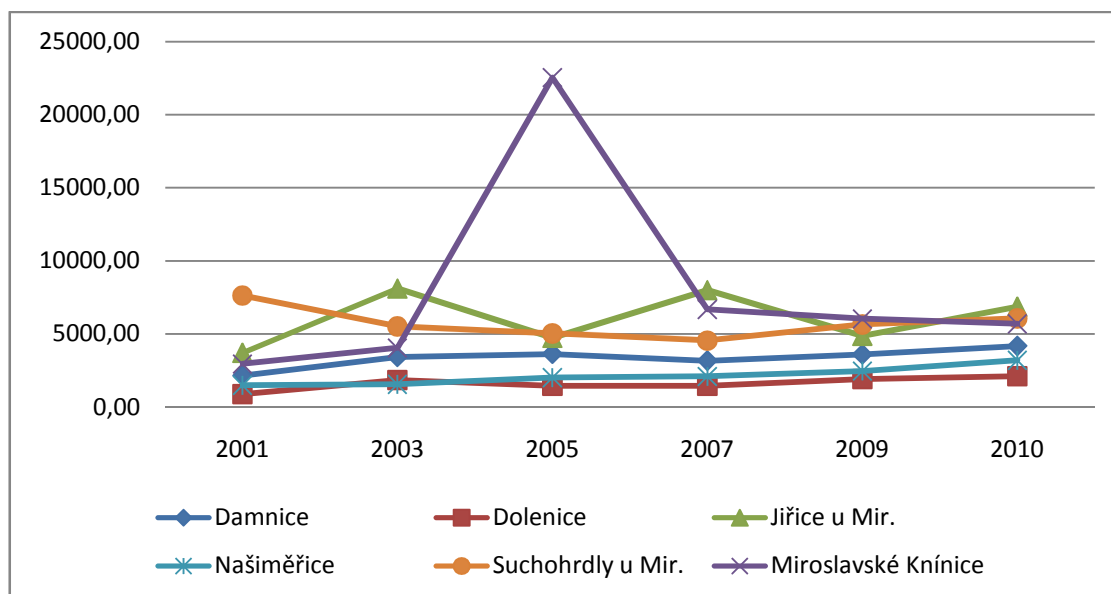
Tato kapitola se zabývá příjmovou stranou rozpočtů obcí a to převážně příjmy, které si obec neobstarává sama, ale plynou do ní jinou formou. Jde například o daně, jak sdílené, tak svěřené, a dotace. Postupně budou v této kapitole rozebrány vybrané konkrétní příjmové položky. Na začátku budou zobrazeny celkové příjmy obcí a dále konkrétní položky i s grafickým vyobrazením.

Výchozí tabulky ke všem grafům uvedených v praktické části se nachází v příloze.

6.1 Vybrané příjmy

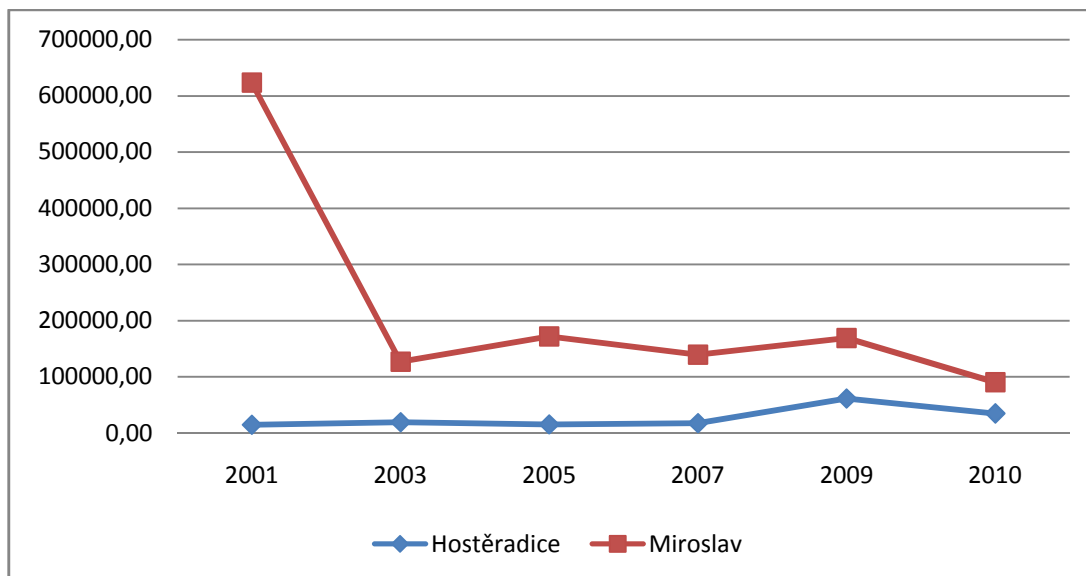
Jako první jsou uvedeny **celkové příjmy** obcí mikroregionu. Údaje pro grafy a výchozí tabulku jsou získané z aplikace ARISweb a aplikace ÚFIS.

Rozpočty nejmenších obcí, Dolenice a Našiměřice, se většinou zdržely větších změn ve schváleném rozpočtu a skutečném plnění. U obce Našiměřice nebyly zaznamenány žádné větší výkyvy mezi schváleným rozpočtem, rozpočtem po změnách a skutečným plněním rozpočtu. U obce Dolenice tomu nebylo jinak, i když v roce 2001 měla skutečné příjmy o 20 000 Kč větší, než bylo plánováno, v roce 2003 bylo skutečné plnění příjmů o 800 000 Kč větší než schválené příjmy, ale o 600 000 Kč menší než příjmy po změnách v rozpočtu, jednou z možností proč tomu tak bylo, je skutečnost, že plánované příjmy ze skupiny ostatní investiční přijaté transfery od rozpočtů územní úrovně po změnách byly o polovinu nižší a tato polovina činila přesně 700 000 Kč. V roce 2005 měla obec Dolenice o 200 000 Kč příjmy větší než bylo schváleno, protože příjem daně z nemovitosti byl o 100 000 Kč větší než po změnách a příjem z daně z přidané hodnoty byl o 50 000 Kč větší než očekávaný. Dále je možné v tabulce vidět, že v roce 2001 měla obec Suchohrdly u Miroslavi příjem 7 627 570 Kč, tato částka je ale o 5 000 000 Kč větší než rozpočet jak schválený, tak o změnách a může za to položka převody z rozpočtových účtů, se kterou se při schvalování ani při změnách nepočítalo.

Obrázek 1 Graf celkových příjmů malých obcí v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

Z grafu nejsou patrné žádné výkyvy až na jeden, který se týká obce Miroslavské Knínice v roce 2005. Schválený rozpočet obce v tomto roce byl 3 483 200 Kč, po změnách byl ve výši 23 425 200 Kč a jeho skutečná podoba byla 22 538 300 Kč. Je to z toho důvodu, že obec při schvalování rozpočtu nepočítala s některými položkami, jako jsou například investiční přijaté transfery ze státních fondů (ve výši 14 831 410 Kč) a dalšími dotacemi. Tato položka se objevuje i v roce 2007, ale již ne v takové výši. Menší výkyvy je možné pozorovat u obce Jiřice u Miroslavi a to v letech 2003 a 2007. V roce 2003 měla obec mezi schválenými příjmy a příjmy po změnách rozdíl přibližně 2 000 000 Kč a mezi rozpočtem po změnách a skutečným byl rozdíl cca 1 500 000 Kč. Toto je zapříčiněno faktem, že obec ve schváleném rozpočtu nepočítala se dvěma položkami, a to s položkou neinvestiční přijaté transfery od krajů, které již v rozpočtu po změnách figurovaly a měly hodnotu 2 257 400 Kč a dále s položkou převody z rozpočtových účtů, která se objevila až ve skutečných příjmech v hodnotě 1 455 100 Kč. V roce 2005 se položka převody z rozpočtových účtů již neobjevila a položka neinvestiční přijaté transfery od krajů byla v hodnotě jednoho tisíce korun. V roce 2007 je za většími příjmy obce vyšší příspěvek na provoz státní správy.

Obrázek 2 Graf vývoje celkových příjmů u větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

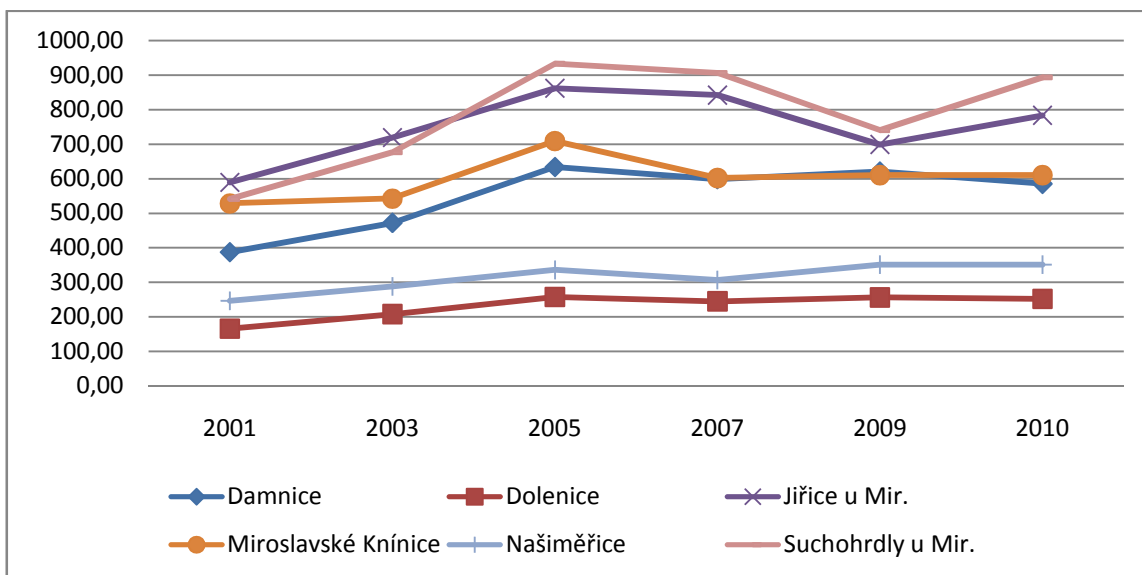
Největší rozdíl mezi roky je vidět hned v prvním roce 2001 u obce Miroslav. Rozdíl je patrný i mezi schválenými příjmy a příjmy skutečnými, kde je rozdíl 584 428 360 Kč. Je to zapříčiněno položkami převody z rozpočtových fondů (324 005 300 Kč) a ostatními převody z vlastních fondů (239 701 830 Kč), které se objevují až ve skutečných příjmech. V dalších letech tyto položky v rozpočtu obce také figurují, ale již ne v tak markantních hodnotách. K rozpočtům obce Miroslav v těchto letech je nutné podotknout, že za všechny uvedené roky byly příjmy obce vždy vyšší a většinou byly jednou takové, než se s nimi počítalo ve schválené verzi.

U obce Hostěradice se celkové příjmy drží v zásadě v rovině, výjimkou je ale rok 2009, kdy byly skutečné příjmy o necelých 50 000 000 Kč vyšší než schválené. Tyto změny zařídily položky investiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu (30 000 000 Kč) a ostatní přijaté transfery ze státního rozpočtu (9 634 100 Kč), které ve schválené verzi vůbec nefigurovaly a neobjevují se ani ve většině rozpočtů za předešlé roky.

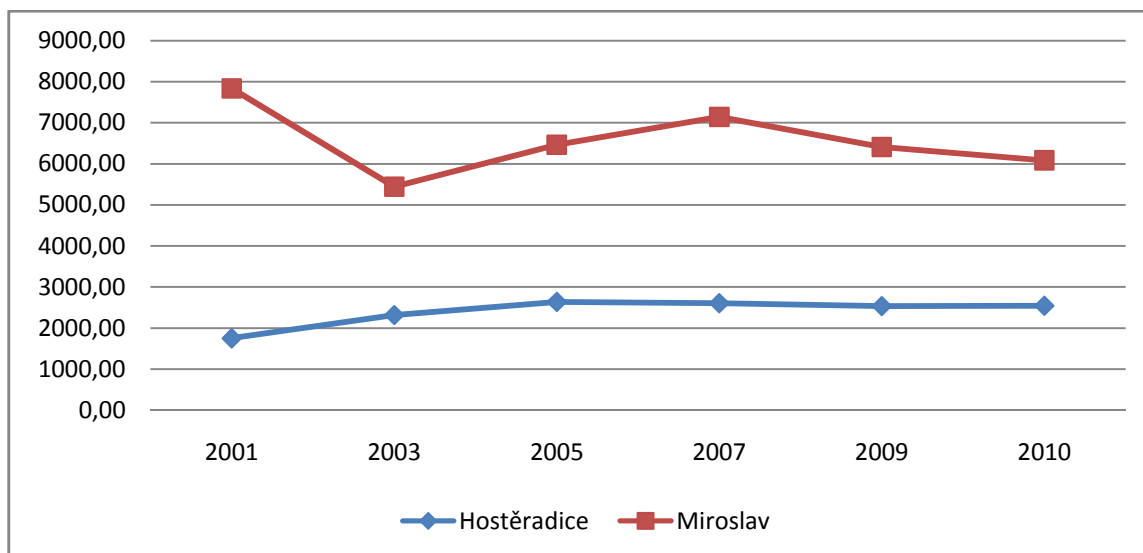
Sdílené daně prošly v průběhu let mnoha změnami. Nejvýznamnější změna byla provedena novelou zákona v roce 2008, která malým obcím zajistila větší příjmy z těchto daní.

Jako příklad je v následujících grafech uveden vývoj tří sdílených daní v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009 a 2010 u obcí mikroregionu Miroslavsko. Jako příklad jsou tedy

vybrány **Daně z příjmů fyzických osob** (dle druhového třídění podseskupení 111), **Daně z příjmů právnických osob** (podseskupení 112) a **DPH** (položka 1211). Údaje k těmto tabulkám a grafům jsou získány z aplikace ARISweb a aplikace ÚFIS. Vše je uvedeno v tis. Kč.

Obrázek 3 Vývoj přidělování Daně z příjmů fyzických osob u malých obcí mikroregionu v letech 2001,2003,2005, 2007, 2009 a 2010.

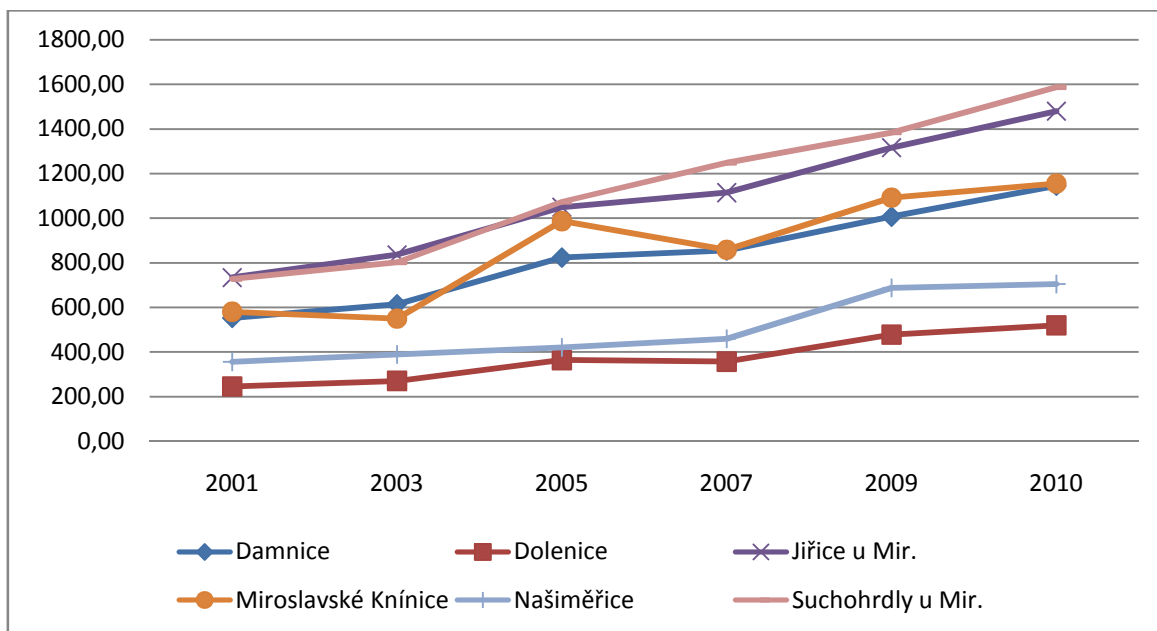
Obrázek 4 Vývoj přidělování Daně z příjmů fyzických osob u větších obcí mikroregionu v letech 2001,2003,2005, 2007, 2009 a 2010.

Poznamenejme, že u malých obcí, jakou jsou Jiřice u Miroslavi a Miroslavské Knínice a u větších obcí, Miroslav a Hostěradice, se u Daně z příjmů právnických osob kromě položky 1121 vyskytla i položka 1122, tedy daň z příjmů právnických osob za obce.

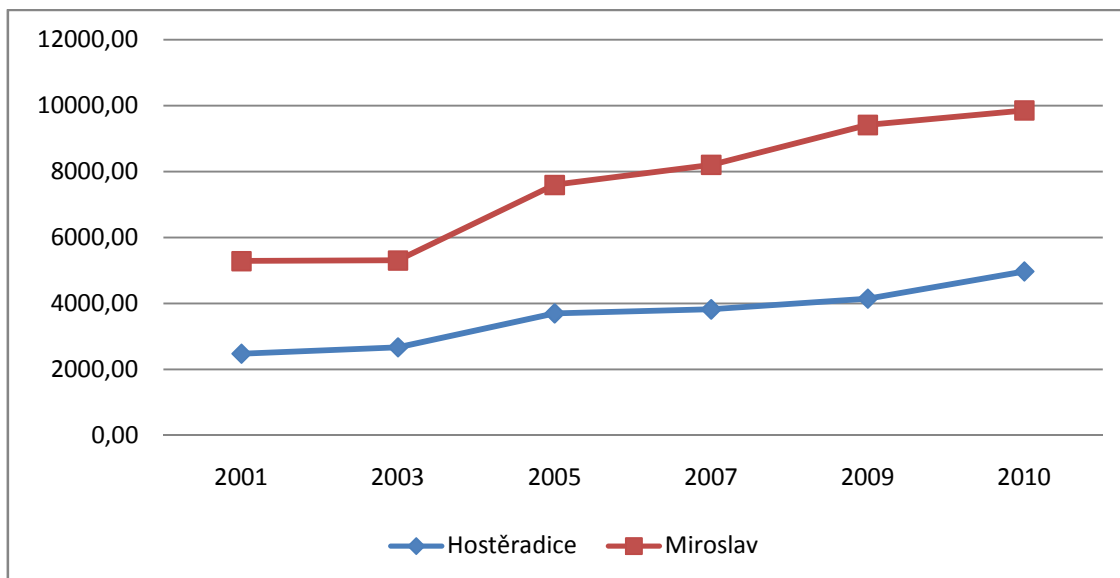
U obcí Jiřice u Miroslavi a Suchohrdly u Miroslavi je znát růst těchto příjmů, toto je možné zdůvodnit i větším nárůstem počtu obyvatel v těchto obcích v posledních letech.

I když novela z roku 2008 měla pomoci malým obcím, tak u obcí z tohoto mikroregionu není vidět žádný vzrůst přidělených daní z příjmů fyzických osob a daní z příjmů právnických osob. Možným důvodem je hospodářská krize, která nastala v roce 2008, tedy zrovna v přelomovém roce pro novelu rozpočtové určení daní. Vlivem krize byl snížen objem finančních prostředků pro přerozdělení sdílených daní obcím a to zapříčinilo, že není vidět žádný výrazný růst těchto příjmů obcí.

Vývoj přidělování sdílené daně z přidané hodnoty je znázorněn v následujících grafech. Pro přehlednost vývoje u malých obcí, jsou zde uvedeny grafy dva. První znázorňuje vývoj příjmů DPH u malých obcí mikroregionu, druhý zbývající dvě větší obce.

Obrázek 5 Přehled přidělování sdílené daně DPH u malých obcí v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

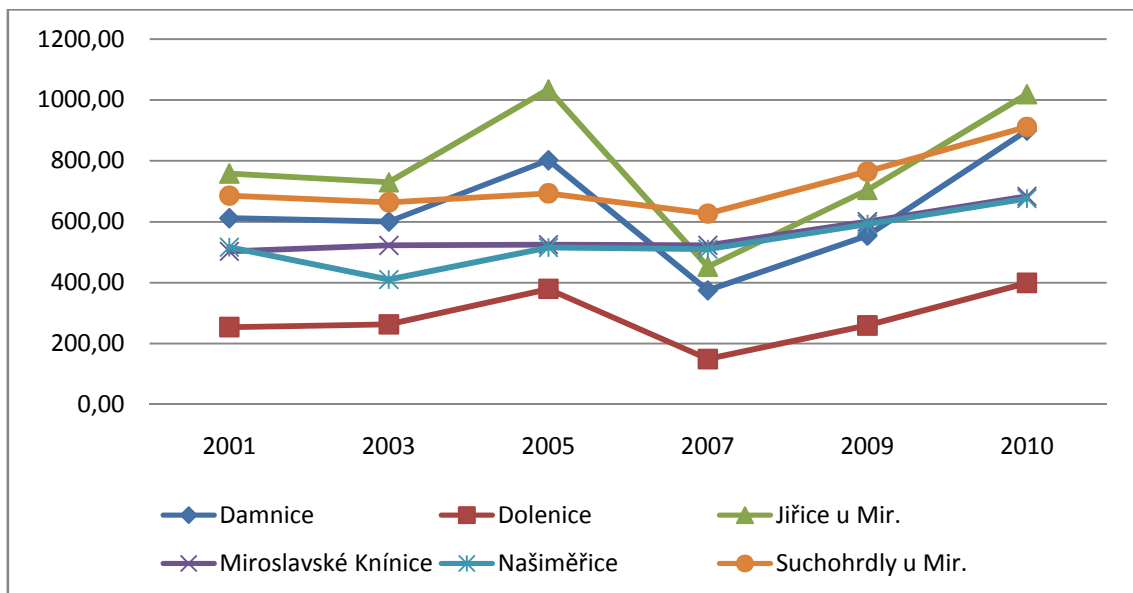
Obrázek 6 Přehled přidělování sdílené daně DPH u větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

U přidělování výnosu z daně z přidané hodnoty je vidět vzrůstající tendence u všech obcí mikroregionu Miroslavsko. Největší růst je možné pozorovat mezi lety 2003 a 2005 a poté mezi roky 2007 a 2009. Zvyšování tohoto příjmu je z důvodu většího objemu vybraných prostředků na této dani od občanů a podnikatelských subjektů, které se poté mohly přerozdělit mezi obce. Zvýšení vybraného objemu prostředků může být zdůvodněn většími nákupy obyvatel země nebo zvýšením sazby DPH uvalené na zboží a služby.

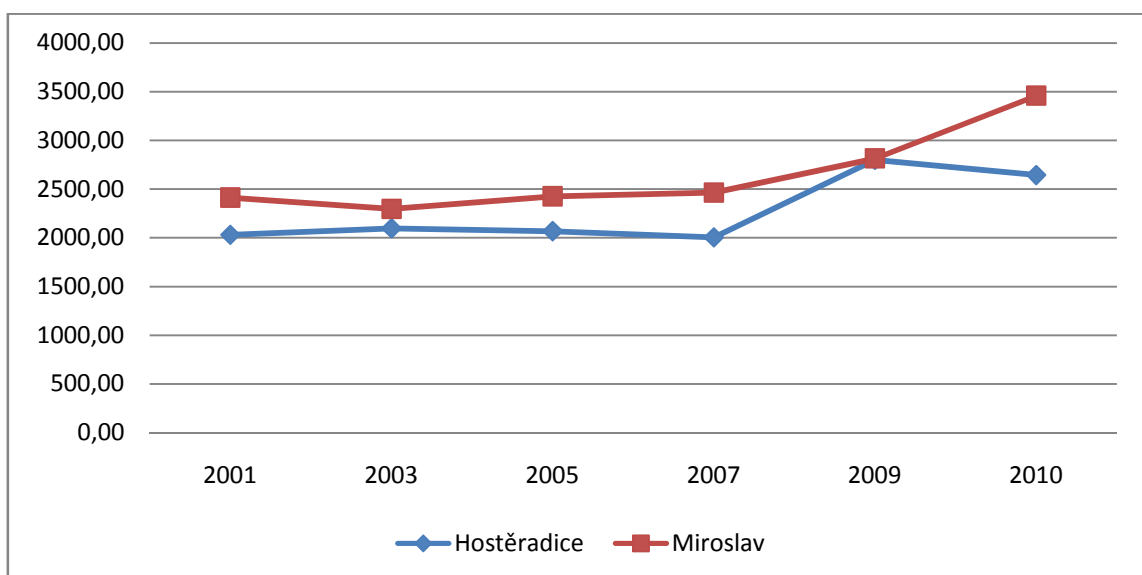
Již zmiňovaná novela byla zavedena z důvodu diskriminace malých obcí, ale jak je možné vidět v tabulkách tak pro malé obce a obce do 3000 obyvatel přinesla pokles sdílených daní. Výjimkou je daň z přidané hodnoty, která má stoupající tendenci u všech obcí mikroregionu. Jako celek příjem sdílených daní poklesl a to z již uvedeného důvodu snížení objemu prostředků pro přerozdělení sdílených daní. Vzrůstající tendence je vidět v roce 2010 u malých obcí, v tento rok byly také finanční prostředky pro přerozdělení sdílených daní za posledních 5 let největší.

Rozpočtové určení daní upravuje také daně svěřené, kdy 100% výnosu té určité daně jde do rozpočtu určité obce. **Daň z nemovitosti** se v druhovém třídění objevuje pod položkou 1511. Následující grafy ukazují vývoj daně z nemovitosti, kdy její celý výnos jde do rozpočtu obce, na které se nemovitost nachází. Tabulka s přesnými údaji k těmto grafům je

uvedena v příloze. Údaje k těmto grafům jsou získány z aplikace ARISweb a aplikace ÚFIS. Vše je uvedeno v tis. Kč.

Obrázek 7 Přehled vývoje daně z nemovitosti u malých obcí v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

Obrázek 8 Přehled vývoje daně z nemovitosti u dvou větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

V prvních dvou až třech letech se u obcí nevyskytují větší rozdíly mezi schválenými příjmy z této daně a příjmy skutečnými. Pokud se v pozdějších letech (2007-2010) objevily nějaké rozdíly mezi skutečnými a schválenými příjmy, tak se většinou jednalo o rozdíl ve

velikosti 100 tisíc Kč, kdy ale skutečné příjmy byly o tuto částku menší než očekávané. Také se objevily případy, kdy skutečné příjmy byly větší než očekávané a to v průměru o 60 tisíc Kč, v roce 2010 u obce Damnice bylo plnění této daně splněno na 162%.

V grafech je vidět stoupající tendence příjmů daně z nemovitosti u všech obcí, kromě jedné. Toto je možné odůvodnit přílivem nových obyvatel do obcí, kteří zde vystavěli nové domy a začali zde žít, většinou se jedná o lidi, co se odstěhovali z větších měst, převážně z Brna. Mikroregion se nachází v blízkosti brněnské metropole a také v blízkosti okresního města Znojmo. Dále je možné vidět, že jakákoliv změna v daňovém systému ovlivnila všechny malé obce skoro stejně, toto je možné vidět například v roce 2005, kdy příjmy z daně z nemovitosti jsou druhé největší a někdy i dvojnásobné oproti roku 2003. Další zvyšování je také možné odůvodnit zvýšením koeficientu, podle kterého obce tuto daň vybírají a jeho stanovení je jenom v jejich režii, musí se ale vejít do rozmezí od 1 do 5.

Toto se nedá říci o příjmech dvou největších obcí mikroregionu, u těchto obcí se příjmy daně z nemovitosti v letech 2001-2007 držely na stejné úrovni, změny nastaly až po novele v roce 2008.

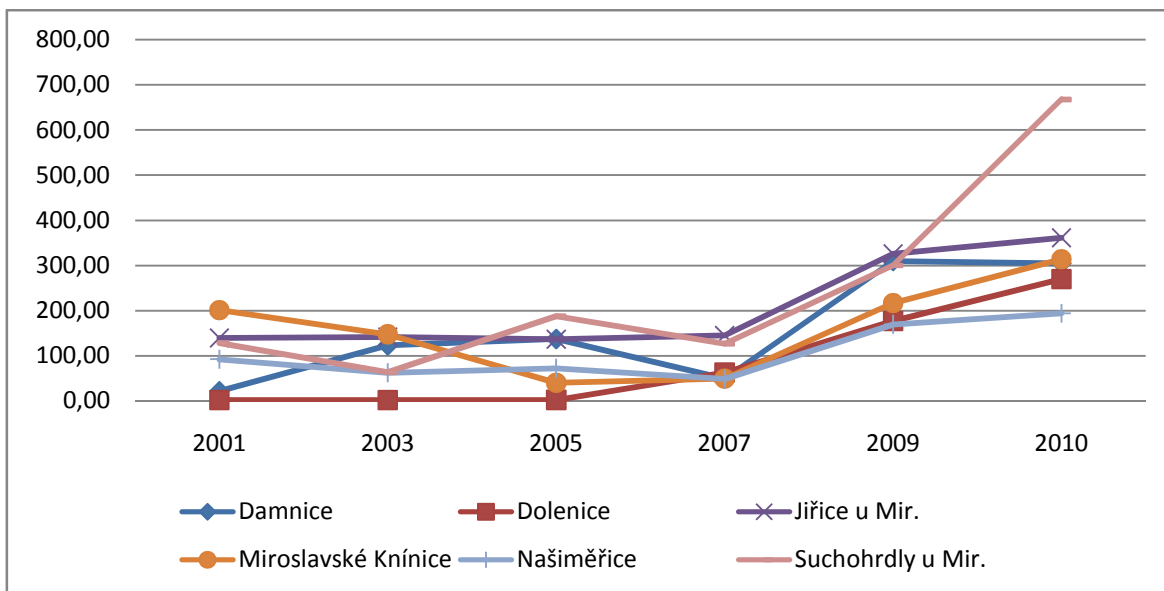
Dotace jsou velice důležitou příjmovou částí pro samotný chod obce. Dotace ze státního rozpočtu plynou do rozpočtů obcí na výkon státní správy, které obce vykonávají v přenesené působnosti. Stát poskytuje obcím **příspěvek na výkon státní správy**, ale tento příspěvek nepokrývá veškeré výdaje.

Údaje použité pro grafy (zapsané v tabulce 12 přílohy) jsou součty dvou položek: Neinvestiční přijaté dotace ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu (položka 4112, zahrnují zákonem vymezené neinvestiční dotace) a Ostatní neinvestiční přijaté dotace ze státního rozpočtu (položka 4116, většinou dotace přijaté od orgánů státní správy - ministerstev nebo i úřadů práce). Údaje k těmto tabulkám a grafům jsou získány z aplikace ARISweb a aplikace ÚFIS.

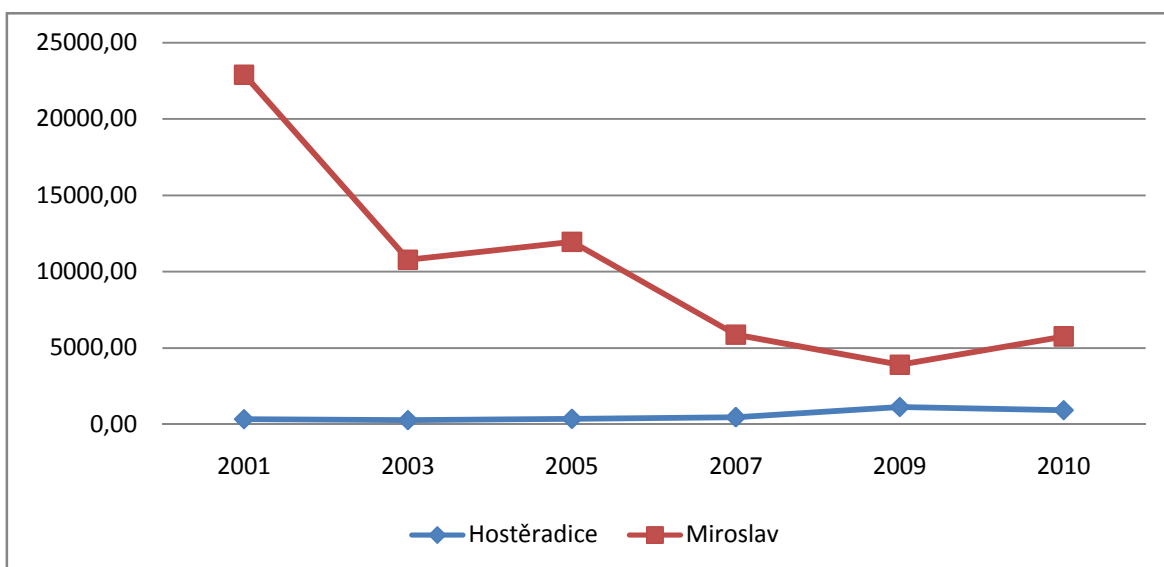
Ne každý rok se v závěrečných účtech obcí objevovala položka 4116. Například u obce Dolenice (nejmenší obec v mikroregionu) se v letech 2001, 2003, 2005 tato položka vůbec neobjevuje, v dalších letech je tato položka již vedena a vždy byla skutečná přijatá částka větší než očekávaná. Na druhou stranu u obce Našiměřice (druhá nejmenší obec) se tato položka vyskytuje ve všech zkoumaných letech a vždy je několik desítek tisíc korun větší než položka 4112. Podobně tomu tak je u všech malých obcí mikroregionu.

Naopak největší město Miroslav má položku 4112 většinou větší než položku 4116, někdy jenom o pár tisíc korun, jindy se jedná o mnohem větší čísla.

Pro lepší názornost růstu či poklesu tohoto příjmu jsou zde uvedeny grafy vývoje. Jako u předchozích grafů je jeden graf rozdělen na dva- jeden zahrnuje všechny malé obce a druhý zbylé dvě větší.

Obrázek 9 Přehled přidělování příspěvků na státní správu u malých obcí v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

Obrázek 10 Přehled přidělování příspěvků na státní správu u větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

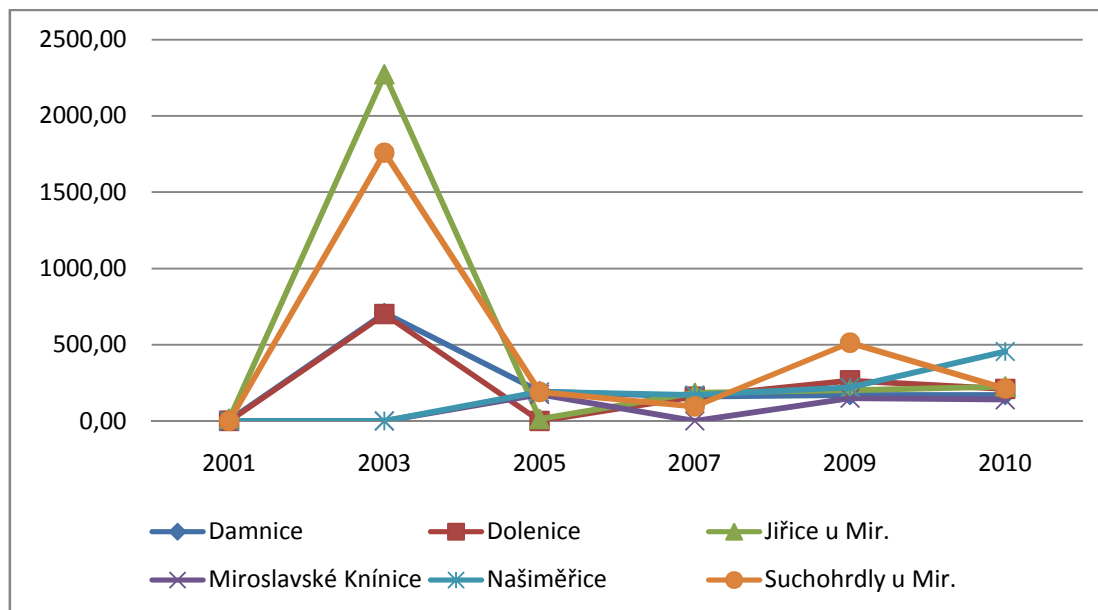
Zvyšující se tendence křivek u tohoto typu příjmu je dána rostoucími nároky na obecní úřady a jejich agendy vykonávané v jejich přenesené působnosti. Například u obce Miroslav je možné vidět nejvyšší příjmy v celé její historii a to z důvodů rušení okresních úřadů a přerozdělení jejich kompetencí mezi menší obce, tedy obce s rozšířenou působností a pověřeným úřadem, kterou obec Miroslav je.

Dalším druhem dotací jsou **dotace z Evropské unie**, o které mají možnost žádat nejen orgány veřejné správy. Pro tyto dotace se v druhovém třídění používají položky Neinvestiční transfery přijaté od Evropské unie (4153) a Investiční transfery přijaté od Evropské unie (4233). Bohužel o tyto dotace ani jedna z 8 obcí mikroregionu Miroslavsko nežádala, takže vývoj i po roce 2005 je nulový. Naopak tyto obce pobírají **dotace od obcí, krajů a ostatních rozpočtů územní úrovně**, na které je zaměřená další tabulka, z které vyplývají uvedené grafy. Tabulka 13 (použitá pro následující grafy, viz Přílohu) je pojatá jako součet dvou podseskupení- Neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně (412) a Investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně (422). Údaje k těmto tabulkám a grafům jsou získány z aplikace ARISweb a aplikace ÚFIS.

U většiny obcí se z podseskupení 412 objevovaly 3 položky: Neinvestiční přijaté transfery od obcí, od krajů a Ostatní neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně. Nastal jen jeden případ v jednom roce, kdy se u obce Miroslavské Knínice nevykytla ani jedna položka z Neinvestičních přijatých transferů, všechny obce v každém roce toto podseskupení vedou.

Z podseskupení 422 se nejvíce objevovala položka Investiční přijaté transfery od krajů (4222), jednou se objevily položky Investiční přijaté transfery od regionálních rad (4233) a Ostatní investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně. Investiční dotace od regionální rady se objevila u obce Miroslav v roce 2009. Na rozdíl od podseskupení 412 se podseskupení 422 objevovalo jen z 50% a u obce Našiměřice se za uvedené roky nevede ani jedna výše zmiňovaná přijatá položka.

Pro názornou ukázkou jsou zde uvedeny dva grafy. Z již uvedených důvodů jsou obce rozděleny na malé a dvě větší.

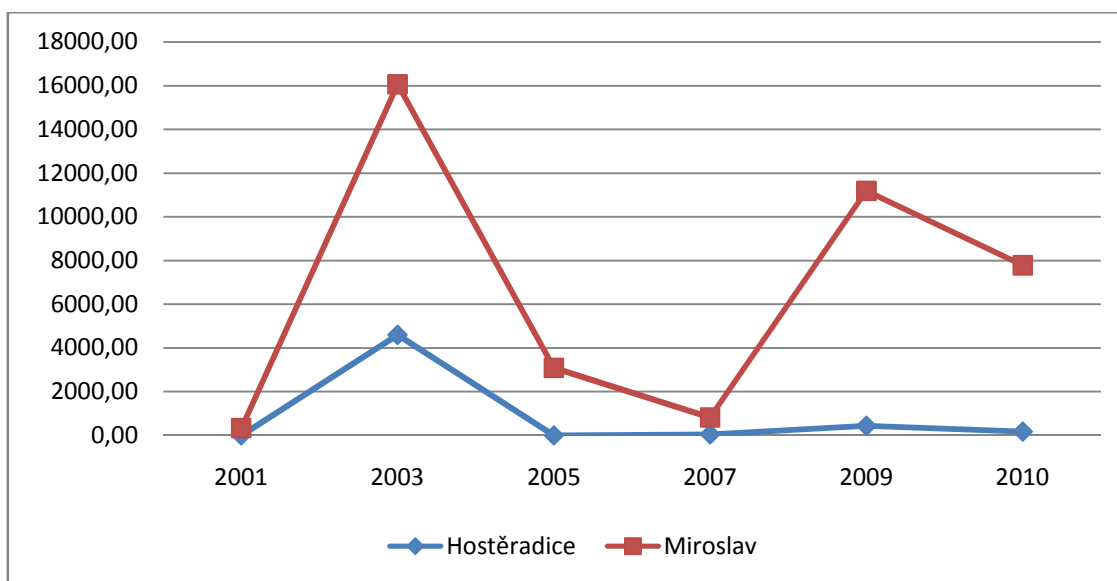
Obrázek 11 Graf vývoje přijatých transferů od veřejných rozpočtů územní úrovně u malých obcí v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

Tabulka i první graf ukazují, že se u dvou nejmenších obcí (podle počtu obyvatel) mikroregionu objevuje nulový příjem dotací od veřejných rozpočtů. U obce Našiměřice se nulový příjem dotací objevuje v roce 2003, kdy se ale u většiny obcí objevuje největší příjem dotací od veřejných rozpočtů za všechny zkoumané roky. Obec Dolenice má nulový příjem dotací v roce 2005, kdy už takové markantní rozdíly mezi příjmy ostatních malých obcí nejsou.

V grafu je možné vidět u čtyř obcí ve stejném roce, 2003, vyšší příjmy než v jiných letech. Jedná se o obce Damnice, Dolenice, Jiřice u Miroslavi a Suchohrdly u Miroslavi. Obec Damnice v tomto roce přijala 705 000 Kč v rámci položky Neinvestiční přijaté transfery od krajů (4122), dále se u této obce objevuje i položka Neinvestiční přijaté transfery od obcí (4121) ve výši 3 000 Kč. U obce Dolenice se v tomto roce nevidují žádné položky v seskupení 412, ale je zaznamenána položka 4229- Ostatní investiční přijaté transfery od rozpočtů územní úrovně a to ve výši 700 000 Kč (plánováno bylo ale jednou tolik). Nejvyšší rozdíly v letech je možné pozorovat u obce Jiřice u Miroslavi, které v roce 2003 mají tyto příjmy v hodnotě 2 271 700 Kč a v roce 2005 12 860 Kč, které se v grafu projevují téměř jako nulové. Zde se jedná o výkyvy v položce Neinvestiční přijaté transfery od krajů (4122), kdy obec v roce 2003 přijala dotaci ve výši 2 257 400 Kč a v roce 2005 přijala tu- též dotaci, ale již ve výši 4 360 Kč.

Druhá největší změna je pozorovatelná u obce Suchohrdly u Miroslavi, kdy v roce 2001 byly tyto příjmy v hodnotě 1 300 Kč a jednalo se o položku Neinvestiční přijaté transfery od krajů (4122), tato položka se objevila i v roce 2003 ve výši 1 757 400 Kč a v roce 2005 v hodnotě 730 Kč, ale v tomto roce se eviduje i příjem u položky Investiční přijaté transfery od krajů (4222) ve výši 190 000 Kč.

V dalších letech už jsou přijaté dotace u všech menších obcí mikroregionu poměrně stejné.

Obrázek 12 Graf vývoje přijatých transferů od veřejných rozpočtů územní úrovně u dvou větších obcí v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

U obce Hostěradice je vidět větší příjem v roce 2003, kdy se oproti tomuto roku zdají zbylé příjmy téměř nulové, ale v tabulce jsou vidět skutečné hodnoty. Rok 2003 je jediný rok, kdy se zkoumané příjmy přehoupaly přes milionovou hranici a to u položky Neinvestiční přijaté transfery od krajů (4122), která je evidovaná ve výši 4 592 000 Kč, dále je v tomto roce zaznamenána i položka Neinvestiční přijaté transfery od obcí (4121) ve výši 2 130 Kč. U této obce se v prvních zkoumaných letech vůbec neobjevuje podseskupení Investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně, první jsou zaznamenány až v 2009 v hodnotě 300 000 Kč (položka 4222) a dále v roce 2010 ve výši 40 000 u stejné položky.

Obec Miroslav také v prvních dvou zkoumaných letech (2001 a 2003) a dále v roce 2007 neeviduje podseskupení Investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně, zato v roce 2003 přijala Neinvestiční transfery od krajů (4122) ve výši 15 779 600 Kč, což vysvětluje její první větší výkyv v příjmech v grafu. V roce 2007 je vidět pokles těchto

příjmů, protože obec nepřijala žádnou milionovou dotaci, jako je tomu v ostatních letech. I když se příjmy v roce 2009 nerovnjí těm z roku 2003, tak v tomto roce obec přijala nejvíce dotací, ne ve finanční podobě, ale v rámci evidovaných položek. V tomto roce je totiž evidováno 5 položek ze zkoumaných příjmů, a to položky Neinvestiční přijaté transfery od obcí (4121) ve výši 686 500 Kč, Neinvestiční přijaté transfery od krajů (4122) ve výši 809 050 Kč, ostatní neinvestiční přijaté transfery od rozpočtů územní úrovně (4129) ve výši 55 000 Kč, Investiční přijaté transfery od krajů (4222) ve výši 203 960 Kč a jako poslední Investiční přijaté transfery od regionálních rad (4223) ve výši 9 442 730 Kč. V roce 2010 jsou příjmy také většího objemu, protože obec Miroslav přijala investiční dotaci od kraje v hodnotě 5 655 260 Kč a dále přijala neinvestiční dotaci od kraje ve výši 1 415 55 Kč. V posledních dvou zkoumaných letech, tedy v roce 2009 a 2010, obec provedla rekonstrukci a rozšíření kanalizace v obci, na které pravděpodobně přijala výše zmíněné investiční dotace.

6.2 Shrnutí příjmové strany

V příjmové oblasti malé obce hospodaří poměrně na stejné úrovni, jejich příjmy jak celkové, tak i dílčí se od sebe výrazně neliší. Rozdíly jsou patrné z pohledu počtu obyvatel a organizací, které pod obce spadají. V rámci rozpočtového určení daní se tyto příjmy malým obcím postupně zvyšovaly, což je dobrá zpráva, jako i ta, že se ke konci zkoumaných let zvýšil i příspěvek na výkon státní správy těchto malých obcí, to se bohužel netýká těch větších, které kompetencí na sebe převedených mají více, zde se příspěvek u obou obcí sice zvýšil, ale ne na uspokojivou hodnotu (jak bude uvedeno níže).

Bohužel ani jedna z obcí mikroregionu nepřijala dotace od Evropské unie, které by se jim v rámci jejich rozvoje určitě hodily. Lepší výsledky již mají dotace přijaté od krajů či od obcí, kde tyto obce vykazují několik přijatých jak neinvestičních tak i investičních dotací, což je pozitivní zpráva, i když ne všechny obce za zkoumané roky přijaly investiční dotaci, například obec Našiměřice nepřijala za uvedené roky ani jednu investiční dotaci, ostatní malé obce ji přijaly minimálně jednou. Kromě obce Miroslav, která patří mezi větší obce mikroregionu, ani jedna z malých obcí nepřijala dotaci, jak neinvestiční, tak i investiční, od Regionální rady regionu soudržnosti, v případě tohoto mikroregionu od Regionální rady regionu soudržnosti Jihovýchod.

Vrátíme-li se k rozpočtovému určení daní, je nutno podotknout, že by se koeficienty postupných přechodů pro jednotlivé roky, po novele v roce 2008, všem obcím měly zvýšit a kromě dvou nejmenších obcí, všechny ostatní spadají do druhé kategorie podle počtu obyvatel. Díky kritériu celkové výměry obce a zvýšení váhy kritéria prostého počtu obyvatel by si také obce mohly zvýšit svůj celkový přepočtený koeficient. Jako příklad je zde uvedena nejmenší obec Dolenice, podle počtu obyvatel i podle katastrální výměry obce, a její přepočtené koeficienty pro roky 2007, 2008, 2009, 2010 a 2011. Jako opak Dolenic je uvedena největší obec mikroregionu Miroslav. Hodnoty těchto koeficientů jsou získány z příloh vyhlášek: 392/2007 Sb., 316/2008 Sb., 276/2009 Sb., 245/2010 Sb., 259/2011 Sb.

Obec	2007	2008	2009	2010	2011
Dolenice	0,000978	0,000943	0,000936	0,000921	0,000899
Miroslav	0,017823	0,017814	0,0175957	0,017374	0,017087

Tabulka 4 Vývoj přepočtených koeficientů pro uvedené obce pro podíl na sdílených daních. Zdroj: Ministerstvo financí ČR

Jak je vidět z tabulky tak koeficienty pro přerozdělení sdílených daní pro obce u nejmenší a největší obce mikroregionu klesly. Vzhledem k připojení kritéria katastrální výměry obce se měla pozice menších obcí s větší katastrální výměrou a menším počtem obyvatel v postavení k rozpočtovému určení daní zlepšit. V poměru výměra obce na počet obyvatel má obec Dolenice hodnotu 3,192857143, což je ze všech obcí mikroregionu největší hodnota. Proto by se dalo očekávat, že by této obci přepočtený koeficient mohl po roce 2008 vzrůst, což by se dalo očekávat i dle zpráv či odborných textů, které hlásaly zvýšení koeficientu převážně pro obce do 300 obyvatel, kam obec Dolenice se svými 140 obyvateli spadá. I u největší obce mikroregionu Miroslavi se koeficient nezvýšil, hodnota poměru výměra obce k počtu obyvatel, je u této obce 0,906303237, tedy nejmenší ze všech obcí mikroregionu Miroslavsko. Obec Miroslav má tedy největší hustotu zalidnění z mikroregionu a navíc nespadá do kategorie obcí do 300 obyvatel, tudíž se u ní ani zvýšení koeficientu neočekávalo.

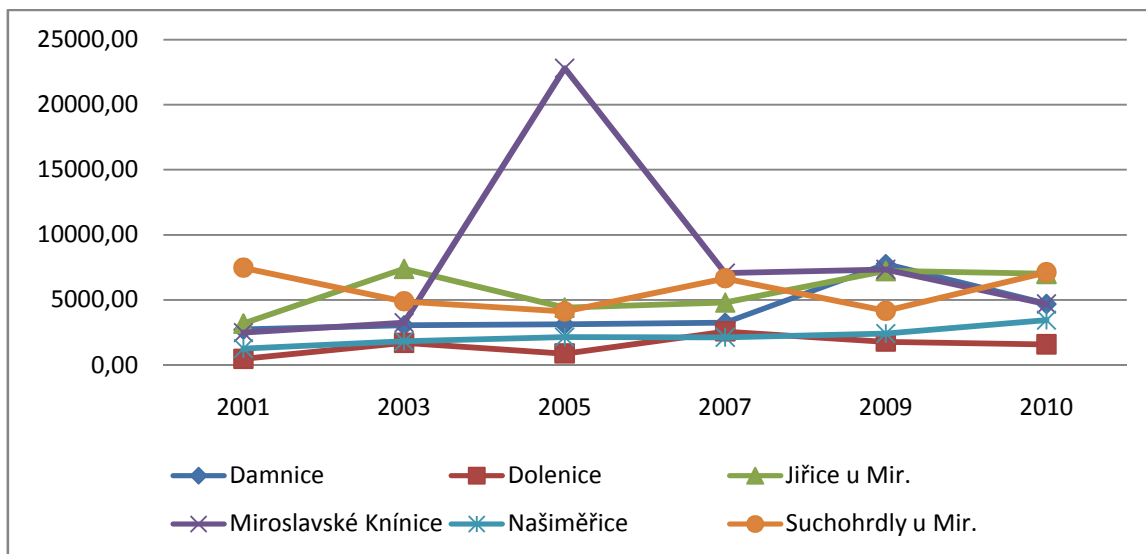
7 ANALÝZA VYBRANÝCH VÝDAJŮ ROZPOČTŮ OBCÍ MIKROREGIONU MIROSLAVSKO

Kapitola zaměřená na výdajovou stranu rozpočtů obcí se bude zabývat postupným vývojem v přidělování dotací na výkon státní správy obcím a změnami v rozpočtovém určení daní. Jak je již uvedeno v teoretické části, výdajová strana rozpočtu se skládá z výdajů běžných a výdajů kapitálových. Vybrané zkoumané položky či podseskupení jsou vybrány v souvislosti s návazností na údaje v kapitole zaměřené na příjmy obcí.

7.1 Vybrané výdaje

Následující grafy zachycují vývoj **celkových výdajů** obcí mikroregionu Miroslavsko za uvedené roky. Hodnoty v tabulce (viz Přílohu tabulka 14) jsou součtem celkových běžných a kapitálových výdajů obce za ten určitý rok. Údaje k těmto tabulkám a grafům jsou získány z aplikace ARISweb a aplikace ÚFIS.

U většiny obcí je zaznamenána skutečnost, že do roku 2005 výdaje obcí postupně rostly a poté postupně klesaly. Není tomu však u všech obcí, výjimkou jsou obce Našiměřice, u které se v tabulce jedná hlavně o běžné výdaje, protože kromě let 2001 a 2003 nevykázovala žádné kapitálové výdaje, a Suchohrdly u Miroslavi, u kterých je pro změnu v roce 2001 rozdíl mezi schválenými běžnými výdaji po změnách a skutečnými běžnými výdaji rozdíl 5 686 600 Kč, oproti tomu kapitálové výdaje jsou o 700 000 Kč menší. U obce Suchohrdly u Miroslavi je také v roce 2010 patrný rozdíl mezi schválenými běžnými výdaji po změnách a skutečnými běžnými výdaji a to v hodnotě 2 165 410 Kč.

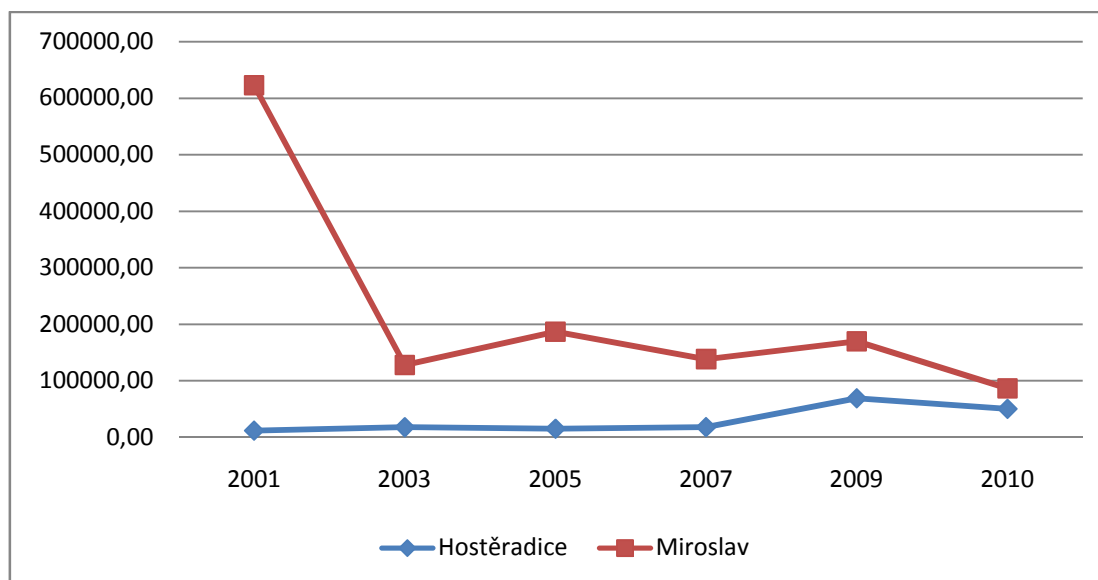

Obrázek 13 Graf celkových výdajů malých obcí v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

Grafický vývoj celkových výdajů obcí mikroregionu ukazuje, že výdaje jsou u všech obcí, dá se říci, v rovině a že u posledního roku je vidět mírný pokles. Všechny obce z pravidla vykazovaly v těchto letech skutečné výdaje menší než schválené. Z grafu je vidět jednu větší výchylku, která se týká obce Miroslavské Knínice v roce 2005. V tomto roce byly i schválené výdaje oproti skutečným o 18 237 003 Kč menší. Změny se během roku odehrály v položkách převody vlastním rozpočtovým účtům a hlavně v pořízení dlouhodobého majetku- budovy, stavby, haly (převážně v oblasti dopravy ve výši 17 438 750 Kč oproti původním 500 000 Kč). Pokud tyto výdaje obce Miroslavské Knínice porovnáme s grafem celkových příjmů, je možné vidět téměř 100% shodu, tedy že se příjmy téměř rovnají výdajům.

U obce Suchohrdly u Miroslavi je možné vidět zvýšení výdajů v roce 2010 oproti roku 2009. Rozdíly v letech u jednotlivých položek většinou nepřesahují ani milion korun, vždy se jedná řádově o statisíce a většinou pod půl milionu. Výjimkou je ale položka pořízení dlouhodobého majetku- budovy, stavby, haly, kde je rozdíl mezi roky 2009 a 2010 téměř jeden milion korun (jedná se převážně o oblast vodohospodářství). V oblasti státní správy je rozdíl ve výdajích v těchto letech přes 300 000 Kč, tedy v roce 2010 o tuto částku bylo na státní správu vydáno více.

Obec Damnice v roce 2009 vykázala výdaje o téměř 4 000 000 Kč vyšší než v roce 2007 a o více než 3 000 000 vyšší než v roce 2010. Je tomu díky položce pořízení dlouhodobého majetku- budovy, stavby, haly, kde obec vydala o tuto částku více na rozvoj bydlení.

Obrázek 14 Graf vývoje celkových výdajů u větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

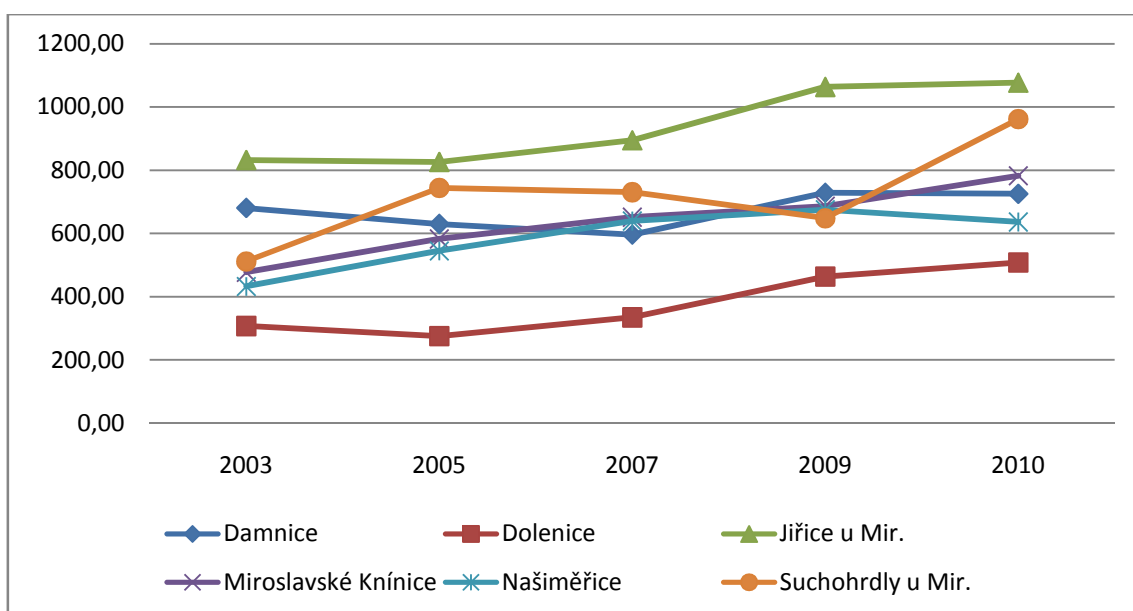
Z grafu jsou patrné poměrně vysoké výdaje obce Miroslav v roce 2001, pokud se ale podíváme na graf celkových příjmů této obce, uvidíme i vysoké celkové příjmy v tomto roce. Původně se ale s touto výší výdajů nepočítalo, týká se to hlavně výdajů běžných, které byly schválené ve výši o téměř 600 000 000 menší, než byly výdaje ve skutečnosti. Tyto výkvy byly v položkách převody vlastním rozpočtovým účtům a ostatní převody vlastním fondům ve výši 563 707 140 Kč a dále u položky neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím (12 255 770 Kč základní škole). U této obce je patrný i pokles výdajů v roce 2010 (výše v grafu celkových příjmů je patrný i jejich pokles), jde o to, že v roce 2009 došlo k převodům vlastních rozpočtových účtů, k čemuž o rok později nedošlo.

Výdajová křivka obce Hostěradice téměř přesně kopíruje křivku příjmovou. Obec v roce 2009 získala dotace v hodnotě několika desítek miliónů korun. Tyto dotace posléze vykážala v položce pořízení dlouhodobého majetku- budovy, haly, stavby a to v hodnotě necelých 40 000 000 Kč, které byly určeny na ochranu životního prostředí a chráněné bydlení. Další finanční pohyb byl zaznamenán na položce převody vlastním rozpočtovým účtům v hodnotě 5 miliónů korun.

Dalšími zkoumanými výdaji jsou **výdaje na platy jak zaměstnanců obcí**, tak i výdaje na odměny zastupitelstva obcí. V rámci druhového třídění se tedy jedná o výdajové podskupení běžných výdajů 501-Platy a 502- Ostatní platy za provedenou práci. Hodnoty pou-

žité pro grafy (viz Přílohu, tabulka 15) jsou výsledkem součtu položek těchto dvou podsestavení. Údaje k těmto tabulkám a grafům jsou získány z aplikace ARISweb a aplikace ÚFIS.

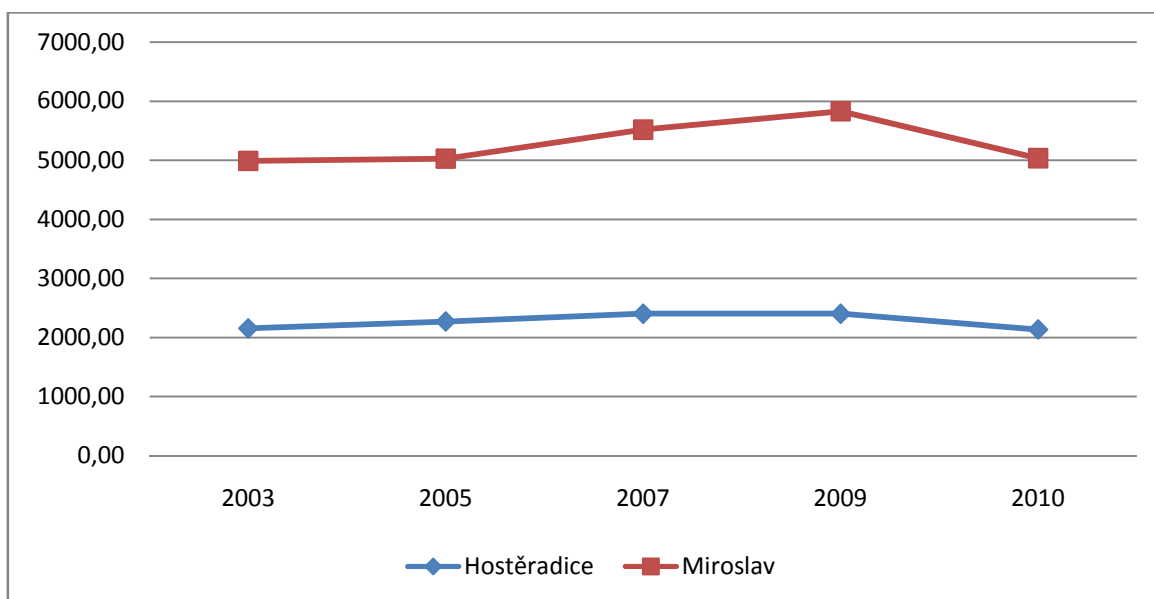
Hodnoty jsou kromě jiných součtem převážně položek 5011- Platy zaměstnanců v pracovním poměru a 5023- Odměny členů zastupitelstva obcí a krajů. Pokud se zaměříme na menší obce mikroregionu, tak kromě obcí Našiměřice a Suchohrdly u Miroslavi mají zbylé malé obce výdaje na odměny zastupitelstvu v roce 2010 menší než v roce 2003 a to přibližně o 80 000 Kč. Obec Našiměřice má tyto výdaje v roce 2010 téměř o 100 000 Kč vyšší než v roce 2003, kdy činily 222 530 Kč. Obec Suchohrdly u Miroslavi má tyto výdaje téměř o 150 000 Kč vyšší, na konci roku 2010 měly tyto výdaje výši 425 510 Kč.

Obrázek 15 Graf výdajů na platy zaměstnanců malých obcí v letech 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

Jak je vidět v grafu, výdaje na platy jsou u obcí mikroregionu v posledním roce vyšší než v roce prvním. Dá se to připsat výdajům na místní správu uvolněným z těchto položek. Kromě obcí Damnice a Miroslavské Knínice mají všechny zbylé malé obce tyto výdaje v roce 2010 vyšší než v roce 2003 a to přibližně v průměru o 20 000 Kč. U obce Damnice jsou výdaje uvolněné z těchto položek na místní správu téměř o 100 000 Kč menší a u obce Miroslavské Knínice je tento rozdíl mezi prvním a posledním zkoumaným rokem 40 000 Kč. Nejvyšší výkyv je možné vidět u obce Suchohrdly u Miroslavi v posledních dvou letech a je to z již výše zmiňovaného důvodu, tedy ze zvýšení odměn zastupitelstvu. V roce 2009 byly odměny zastupitelstvu obce 154 670 Kč a v roce 2010 byly 425 510 Kč. Obec

Dolenice má také viditelně zvyšující se výdaje na platy a to převážně u položky Platy zaměstnanců v pracovním poměru.

Obrázek 16 Graf vývoje výdajů na platy zaměstnanců u větších obcí mikroregionu v letech 2003,2005, 2007, 2009, 2010.

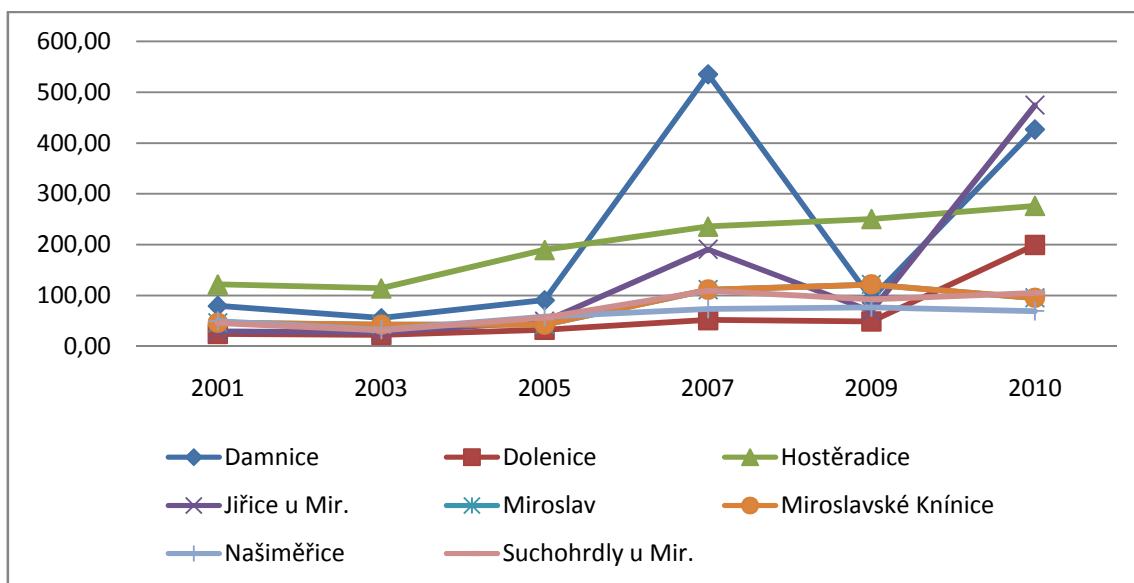
Z grafu je znát, že výdaje obce Hostěradice na platy jsou vyrovnané, ale graf je trochu zkreslen díky obci Miroslav. Výdaje obce Hostěradice na odměny zastupitelstva obce se do roku 2009 zvyšovaly každý rok řádově o 100 000 Kč, oproti tomu z roku 2009 na rok 2010 se tyto výdaje o 100 000 Kč snížily. Výdaje uvolněné z těchto položek na místní správu jsou v roce 2010 oproti roku 2003 menší 370 000 Kč. Dále se také v této obci zvýšily postupně výdaje na platy zaměstnanců v pracovním poměru.

Výdaje obce Miroslav na odměny zastupitelstvu obce se během zkoumaných let zásadně neměnily, nejvyšší byly v roce 2009, kdy byly ve výši 1 314 710 Kč, nejmenší byly v roce 2003 ve výši 1 105 590 Kč. V roce 2010 se tyto výdaje vyskytly v hodnotě 1 184 680 Kč, tedy o 1130 030 Kč menší. Pokud se podíváme na výdaje uvolněné z těchto položek na místní správu, tak se první a poslední zkoumaný rok skoro vůbec neliší (což je vidět i v grafu, že se výdaje na platy v roce 2003 a 2010 téměř rovnají), za to rok 2009 a 2010 se liší o 538 500 Kč, kdy v roce 2009 tyto výdaje byly 3 357 960 Kč.

Jako další výdaje obcí jsou uvedeny **neinvestiční a investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně**, z druhové skladby se tedy jedná o podseskupení 532- Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně a podseskupení 634- Investiční transfe-

ry veřejným rozpočtům územní úrovně. Zde se tedy jedná převážně o transfery obcím a krajům. Hodnoty nutné pro sestavení grafů jsou uvedeny v tabulce 16 přílohy, jsou součtem obou těchto podseskupení a jsou uvedeny v tis. Kč. Údaje k tabulce a grafu jsou získány z aplikace ARISweb a aplikace ÚFIS.

Na rozdíl od podseskupení 532, které se ve všech obcích objevilo každý rok, až na obec Miroslav, podseskupení 634 a jeho položky se již tak hojně v rozpočtech nevyskytovaly. U pěti obcí byla zaznamenána v roce 2001 položka 6341- Investiční transfery obcím ve shodné výši 7000 Kč, jednalo se o obce Damnice, Hostěradice, Jiřice u Miroslavi, Miroslav a Našiměřice a u většiny z těchto obcí se již za zkoumané roky nevyskytla. Nejvyšší hodnotu tohoto podseskupení uvádí v roce 2007 obec Jiřice u Miroslavi u položky 6349- Ostatní investiční transfery jiným veřejným rozpočtům v hodnotě 108 660 Kč a ve stejném roce obec Damnice s hodnotou 420 400 Kč. Tyto investiční transfery výše zmiňovaných obcí jsou vidět v následujícím grafu jako ty největší výkyvy.

Obrázek 17 Graf transferů veřejným rozpočtům územní úrovně obcí v letech 2003,2005, 2007, 2009, 2010.

U podseskupení 532 se nejčastěji objevil součet položek 5321- Neinvestiční transfery obcím, která se vyskytovala zejména se spojením výdajů na Základní školství a již v menší míře s výdaji na místní správu, a 5329- Ostatní neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně, která se vyskytovala ve spojení s malými výdaji na místní správu, s výdaji na pitnou vodu a s výdaji na odpad.vody a kaly. Poslední zmíněný výdaj je důvodem vyšších výdajů v posledním roce. Obce Damnice, Dolenice a Jiřice u Miroslavi měly tuto položku (5329) ve svých rozpočtech každá jen jednou za zkoumané období a ostatní obce

vůbec. Nejvyšší částku uvedla obec Jiřice u Miroslavi, která je v grafu i nejvýše, a to 404 000 Kč. Výdaje na základní školství se u menších obcí pohybovaly mezi 15 000 Kč a 115 000 Kč. V rozmezí zkoumaných let obce v tomto údaji vykazovaly rozdíl třeba i přes 60 000 Kč.

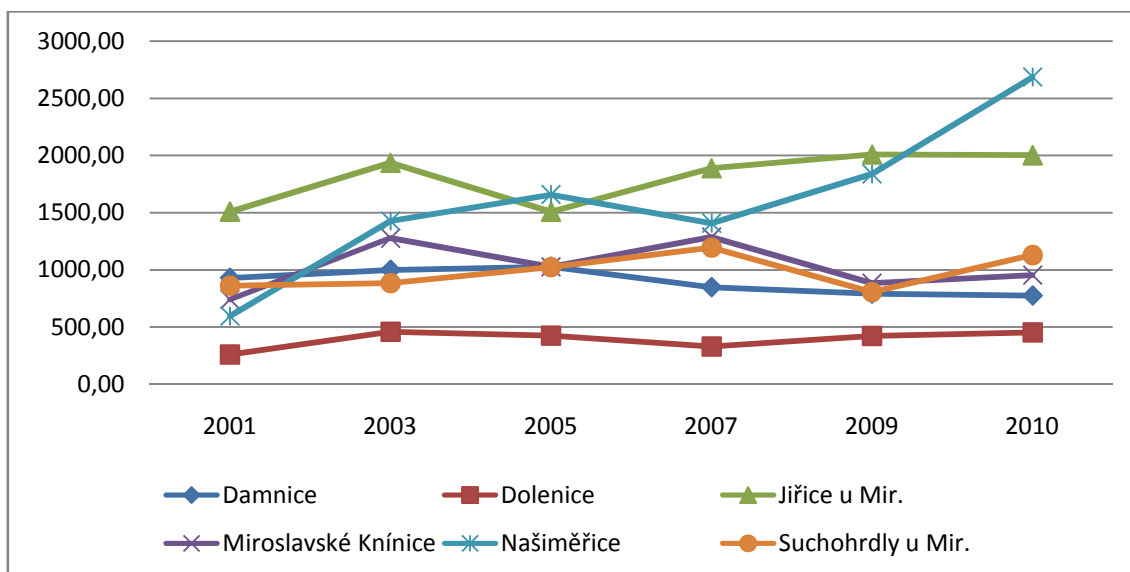
Obec Miroslav, která má jako jediná základní školu až po 9. ročník vykázala výdaje na základní školství pouze v roce 2001 v hodnotě 8 060 Kč. Dále je obec Miroslav spádovou obcí pro všechny obce mikroregionu vzhledem k základnímu školství, ostatní obce mají základní školu pouze s nižším stupněm.

Vysoké výdaje na základní školství vykazuje obec Hostěradice (až 224 140 Kč v roce 2010), která má sice jen nižší stupeň základní školy, ale dojíždí sem žáci například i z obcí, které již v mikroregionu Miroslavsko nejsou a po absolvování pátého ročníku základní školy již nepokračují do miroslavské základní školy, ale vyberou si na dochození základní školy jinou, kterou mají blíž jejich obci.

V kapitole zaměřené na příjmy jsou uvedeny příjmy obcí na státní správu, tedy příspěvek na státní správu obcím. Tento příspěvek, jak je známo, není obcím poskytován v plné výši, ale měl by především pomoci obcím uhradit jejich výdaje na platy zaměstnanců vykonávajících státní správu. Proto se od obcí očekává využití i jiných příjmů z rozpočtu obce na tyto výdaje. Další grafy se tedy zabývají **výdaji na výkon státní správy**. Oproti ostatním tabulkám jsou údaje z odvětvového třídění. V tomto třídění se tedy jedná o oddíl 61- Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické celky, kde je zkoumaný i pododdíl 671- Regionální a místní správa. Údaje k tabulce (tabulka 17 přílohy) a grafům jsou získány z aplikace ARISweb a aplikace ÚFIS.

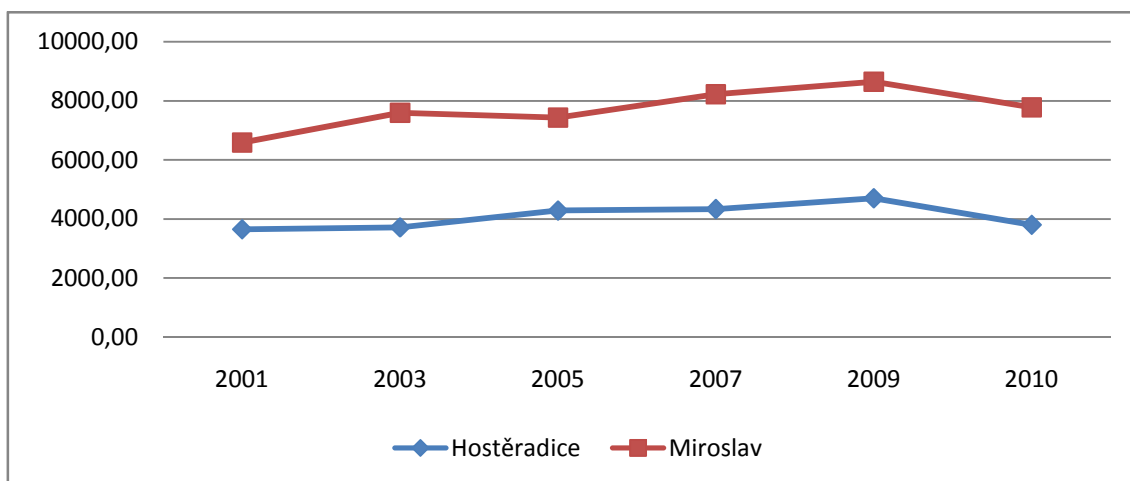
V porovnání s příjmy na výkon státní správy jsou výdaje o několik stovek tisíc, korun větší. Pokud se zaměříme na dvě nejmenší obce (podle počtu obyvatel), tak obec Dolenice v roce 2001 dostala příspěvek ve výši 22 060 Kč, ale skutečné výdaje byly 930 640 Kč, v roce 2010 už je situace pro obec příznivější, příspěvek byl ve výši 304 800 Kč a skutečné výdaje na výkon státní správy byly 775 450 Kč. Rozdíl už tedy není tak markantní. Druhá nejmenší obec podle počtu obyvatel je obec Našiměřice, která v roce 2001 dostala příspěvek ve výši 92 380 Kč, a její výdaje na státní správu byly 595 900 Kč, rozdíl je tedy půl milionu korun. V roce 2010 byl příspěvek vyšší o 100 000 Kč, tedy 193 800 Kč, ale výdaje byly 2 683 980 Kč, což je rozdíl přes 2 500 000 Kč. Jednou takový výdaj je i díky tomu, že

v této položce je započítaný výdaj na opravy a údržbu, který je ve výši 1 614 920 Kč a při schvalování rozpočtu se s takovým velkým výdajem nepočítalo.

Obrázek 18 Graf vývoje výdajů na státní správu malých obcí v letech 2003,2005, 2007, 2009, 2010.

V těchto hodnotách je zahrnut i výdaj na výkon místní správy, který se u většiny malých obcí pohyboval ve výši přibližně 200 000 Kč až 300 000 Kč. U obce Jiřice u Miroslavi byly výdaje na výkon místní správy v letech 2005, 2009 a 2010 přibližně o 700 000 Kč menší než výdaje na státní správu. Podobně tomu bylo u obce Miroslavské Knínice, kdy výdaje na místní správu byly ve výši 426 590 Kč, tedy přibližně o 600 000 Kč menší než výdaje na státní správu, zatímco jindy se rozdíl pohyboval okolo 200 000 Kč. U obce Suchohrdly u Miroslavi výdaje na místní správu postupně klesaly, až v roce 2010 byly ve výši 488 060 Kč.

Obrázek 19 Graf výdajů na státní správu obcí v letech 2003,2005, 2007, 2009, 2010.

I když se u obce Hostěradice postupně příspěvek na státní správu zvyšoval, pořád byl o několik milionů menší než výdaje na výkon státní správy. V roce 2001 byl příspěvek pro obec ve výši 331 690 Kč a výdaj byl 3 648 740 Kč, rozdíl je tedy kolem 3 300 000 Kč. V roce 2010 byl příspěvek na výkon státní správy 917 200 Kč a výdaje byly ve výši 3 799 110 Kč. Rozdíl je tedy již pod 3 000 000 Kč.

U obce Miroslav tomu bylo ze začátku naopak oproti všem ostatním obcím. Do roku 2005 byl příspěvek na výkon státní správy vyšší než výdaje na její výkon. Například v roce 2001, kdy byl rozdíl největší, byl příspěvek 22 884 240 Kč a výdaj na státní správu byl 6 588 040 Kč, zde je patrný rozdíl přes 16 000 000 korun, o který obec dostala více. Toto se dá připsat změnám v územním členění v České republice, kdy se začaly rušit okresy a určité jejich kompetence přešly na obce. Obec Miroslav je obec s pověřeným úřadem, tedy určité úkoly přešly i na ni. Od roku 2007 jsou již výdaje na státní správu vyšší než příspěvek na její výkon. V roce 2010 je příspěvek opět o něco vyšší než v roce 2001, ale zároveň je vyrovnaný s příspěvkem z roku 2007, je tedy ve výši 5 756 700 Kč a výdaje jsou v hodnotě 7 777 520 Kč, nyní se již pohybujeme v rozdílu kolem 2 000 000 Kč, který už obec platila ze svých dalších příjmů.

7.2 Shrnutí výdajové strany

Pokud se podíváme na graf celkových výdajů a srovnáme jej s grafem celkových příjmů, vidíme, že grafy se, až na minimální odchylky, kopírují, tudíž obce se svými rozpočty hospodaří více méně vyrovnaně. Jak je uvedeno výše, obce se snažily své výdaje minimalizovat, proto jsou ve většině případů skutečné výdaje menší než výdaje schválené či výdaje po změnách. Většina obcí vykazovala jak výdaje běžné, tak i kapitálové, ale našla se i taková obec, která měla kapitálové výdaje jen výjimečně, tou obcí je obec Našiměřice. Největší výkyvy v celkových výdajích byly zaznamenány u položky převody vlastním rozpočtovým účtům.

Platy zaměstnanců obcí jsou uvedeny za všechny již několikrát zkoumané roky, kromě roku 2001, kde nebylo možné najít údaje o této položce. U menších obcí je u platových položek a odměnách zastupitelstva vidět stoupající tendence, výjimkou je až rok 2010, kdy je u dvou menších obcí mírný pokles těchto výdajů, u obcí Damnice a Našiměřice. Dále jsou výdaje v roce 2010 menší u dvou větších obcí mikroregionu Hostěradice a Miroslav.

Neinvestiční transfery obcím se v této zkoumané oblasti vyskytovaly nejvíce v oblasti Základního školství, protože většina obcí tuto službu svým obyvatelům neposkytuje a pokud ano, tak pouze na úrovni nižšího stupně.

Příspěvek na státní správu je uveden v příjmové kapitole a výdajová kapitola se pro změnu zabývala výdaji na výkon státní správy. Samotný příspěvek nemá pokrývat celý výdaj obce na výkon státní správy, což je z důvodu motivace obcí, aby si samy získaly zdroje na doplacení. Bohužel příspěvek na výkon státní správy v roce 2001 nepokrýval ani z třetiny výdaje na její výkon. I když se příspěvek v následujících letech zvyšoval, tak v roce 2005 byl poměr příjmů k výdajům stále na nízké úrovni. V roce 2010 je už situace mnohem lepší a například obec Damnice dostala příspěvek ve výši 304 800 Kč a výdaj na výkon státní správy byl ve výši 775 450 Kč, to znamená, že příspěvek se již blíží polovině výdajů. To je možné vidět i obcí Dolenice, Miroslavské Knínice a obce Suchohrdly u Miroslavi. V roce 2010 dostala obec Miroslav příspěvek v hodnotě 5 756 700 Kč a výdaje na výkon státní správy byly ve výši 7 777 520 Kč, příspěvek na výkon státní správy byl tedy o dost vyšší než polovina výdajů, což je pro obec určitě příjemná skutečnost. Naopak obce Hostěradice, Jířice u Miroslavi a Našiměřice ani v roce 2010 nepřijaly příspěvek na výkon státní správy, který by se blížil polovině jejich výdajů.

I když se příjmy obcí mikroregionu postupně zvyšovaly, zvyšovaly se i výdaje těchto obcí. Možná i proto jsou výdaje na odměny členů zastupitelstva postupně u většiny obcí menší, než bývaly, což svědčí o uvědomění si situace samotných zastupitelů jednotlivých obcí a tímto stylem se snaží své obci pomoci.

8 ZHODNOCENÍ FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ OBCÍ MIKROREGIONU MIROSLAVSKO

8.1 Zhodnocení hospodaření

Předešlé dvě kapitoly zkoumaly vybrané příjmy a výdaje, na co obce dostávají prostředky a na co tyto prostředky vynakládají. V úvodu obou kapitol byl zmíněn celkový stav těchto prostředků, tedy jak celkové příjmy, tak celkové výdaje. Z grafického znázornění je vidět, že příjmové křivky obcí vzrůstají a klesají téměř stejně jako křivky výdajové, z toho vyplývá, že obce se snažily hospodařit se svým rozpočtem v poměru příjmy = výdaje. Jestli nás grafy neklamou, znázorní následující tabulka, kde je uvedeno saldo příjmů a výdajů. Záporné výsledky jsou vyznačené červeně. Pro výsledek jsou použity hodnoty z tabulek celkových příjmů a výdajů. Údaje jsou tedy získány z aplikací ARISweb ÚFIS.

<i>Obec</i>	<i>2001</i>	<i>2003</i>	<i>2005</i>	<i>2007</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Damnice	-563	370	516	-73	-4165	-520
Dolenice	412	150	576	-1131	128	521
Hostěradice	3362	1868	603	-192	-7503	-15057
Jiřice u Mir.	525	717	314	3191	-2373	-143
Miroslav	608	-698	-14605	1405	-484	4143
Miroslavské Knínice	462	797	-249	-370	-1303	1010
Našiměřice	227	-270	-121	-37	36	-251
Suchohrdly u Mir.	160	636	931	-2102	1502	-1048

Tabulka 5 Saldo příjmů a výdajů obcí mikroregionu v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010. Uvedeno v tis.Kč.

Z tabulky je vidět, že v roce 2001 obce hospodařili poměrně dobře se svým rozpočtem. Kromě obce Damnice, jsou všechny obce v plusu. Tato skutečnost se ale v dalších letech již neopakovala a obcí se schodkovým rozpočtem přibývalo. U obce Dolenice, nejmenší z obcí mikroregionu, je vidět, že deficitní rozpočet měla jen v roce 2007 a poté už opět nikoliv.

Pokud se podíváme na hospodaření v průběhu let, tak rovnoměrnou tendenci je možné vidět jen u obce Našiměřice, což je druhá nejmenší obec v mikroregionu Miroslavsko, bohužel je vyrovnání spíše v oblasti deficitu, který se nikdy nepřehoupl přes hranici 300 000 Kč. U obce ale nepozorujeme větší či menší výkyvy v hospodaření.

U obce Damnice pozorujeme do roku 2005 zlepšení v hospodaření, kdy v tomto roce byla obec v plusu přes půl milionu korun. Po tomto roce, již byla obec vždy v mínusu, kdy největší deficit obec zaznamenala v roce 2009, kdy deficit dosáhl výše 4 165 170 Kč, v roce 2010 je již deficit několikanásobně menší.

Nejmenší obec mikroregionu, Dolenice, měla největší deficit v roce 2007 a to ve výši 1 131 020 Kč. Oproti ostatním obcím obec Jiřice u Miroslavi v roce 2007 se svým rozpočtem v plusu přes tři miliony korun, ale za dva roky již byla dva miliony v mínusu. Z roku 2009 na rok 2010 ale obec deficit značně snížila. Příčina deficitu je především rekonstrukce silniční komunikace v obci.

Obec Miroslavské Knínice je jedna z těch obcí, které mají vyrovnanější rozpočet, deficitu obec dosáhla pouze dvakrát, ostatní roky, tedy i v roce 2010, obec hospodaří s rozpočtem přebytkovým. U obce Suchohrdly pozorujeme, že na začátku zkoumaného období měla rozpočet přebytkový, poté dosáhla značného deficitu, který v další zkoumaný rok obec vyrovnala a ještě hospodařila s rozpočtem přebytkovým. V roce 2010 ale opět dosáhla deficitu přes milion korun.

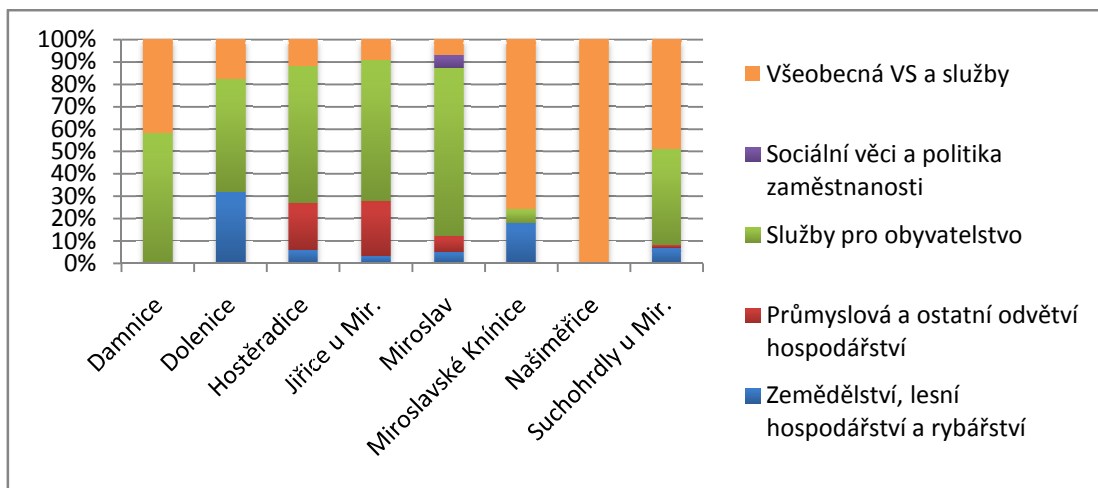
U větších obcí mikroregionu je situace podobná. Menší z těchto dvou obcí, Hostěradice, postupně začala hospodařit s rozpočtem schodkovým a v roce 2010 tento schodek dosáhl výše 15 057 460 Kč. Za to obec Miroslav měla podobně velký deficit v roce 2005, který postupně vyrovnala a v roce 2010 hospodařila s přebytkovým rozpočtem, kdy přebytek byl ve výši 4 143 030 Kč. Deficit z roku 2005 je zapříčiněn rekonstrukcí několika obecních nemovitostí.

Za všechny obce se tedy dá říci, že do roku 2005 obce hospodařily s rozpočtem přebytkovým. Po tomto roce již obce začaly zaznamenávat deficity a vždy minimálně polovina obcí z mikroregionu hospodařila se schodkovým rozpočtem. Po roce 2007 je vidět, že schodky rozpočtů obcí dosahují několikanásobně vyšších hodnot než dva roky před tím, tuto skutečnost můžeme přičítat hospodářské krizi, která nastala v roce 2008 a kromě soukromého sektoru postihla i sektor veřejný.

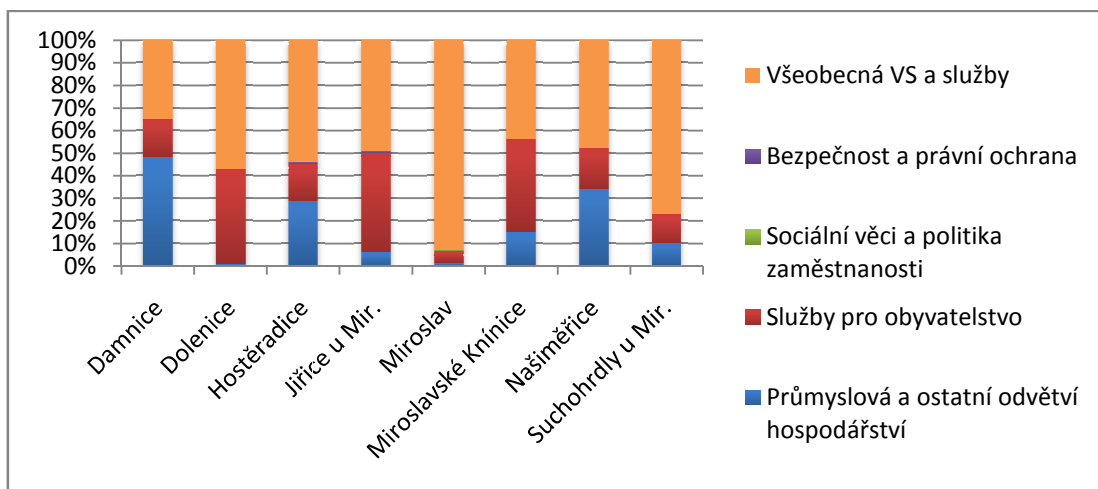
Dále je možné zhodnotit hospodaření obcí z *pohledu odvětvového třídění*. Tedy zhodnotit, jestli prostředky, které obce evidují jako přijaté v určité oblasti, i v této oblasti použijí jako výdaje. K porovnání poslouží následující grafy, které jsou sestrojeny za roky 2001, 2005 a 2010. Údaje pro grafy jsou získány z aplikací ARISweb a ÚFIS. Na rozdíl od minulých grafů, jsou tyto grafy vedeny v procentuální formě pro lepší přehlednost použitých a příja-

tých prostředků na jednotlivé oblasti v poměru k celkovým přijatým či použitým finančním prostředkům, které jsou uvedeny v grafech výše anebo v tabulkách v příloze. Tabulky, které zaznamenávají přesné hodnoty příjmů a výdajů dle odvětvového třídění, jsou uvedeny v příloze.

Jako první jsou zde uvedeny příjmy a výdaje za rok 2001.

Obrázek 20 Graf příjmů obcí v roce 2001 podle odvětvového třídění.

Obrázek 21 Graf výdajů obcí v roce 2001 podle odvětvového třídění.

Podle příjmů v roce 2001 obce přijaly nejvíce prostředků v oblasti všeobecné veřejné správy a dále je vidět nejvyšší hodnoty u oblasti služby pro obyvatelstvo. Poté se ještě objevily příjmy v oblasti zemědělství, lesního hospodářství a rybářství a průmyslových a ostatních odvětví hospodářství. Jen u obce Miroslav se objevily příjmy i na sociální věci a politiku

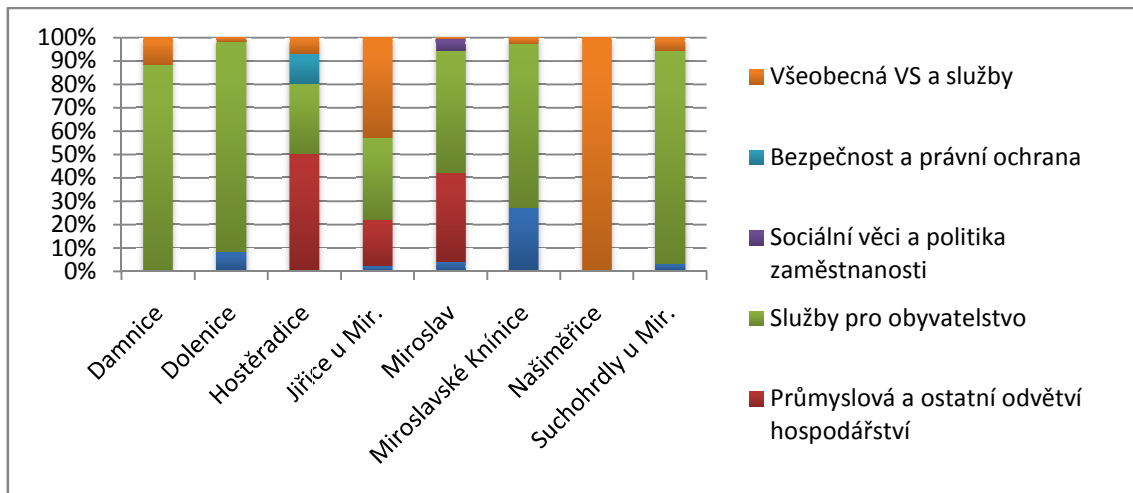
zaměstnanosti, které činí z celkových příjmů obce 1% finančních prostředků. Ani jedna obec neneviduje příjmy v oblasti bezpečnosti a právní ochrany.

Největší výdaje mají obce v oblasti všeobecné veřejné správy a služeb, kde se procentní rozdělení pohybuje od 35% (obec Damnice) až po 92% (obec Miroslav), další větší výdaje jsou u oblastí služeb pro obyvatelstvo (5% až 44%) a průmyslových a ostatních odvětví hospodářství (2% až 48%). Dále se zde ale objevují i výdaje na bezpečnost a právní ochranu, které se vyskytly u dvou obcí, a to Hostěradice a Jiřice u Miroslavi vždy po jednom procentu, dále výdaje na bezpečnost eviduje i obec Miroslav, v přepočtu na procenta je to minimální hodnota, která je ale ve výši skoro milionu korun.

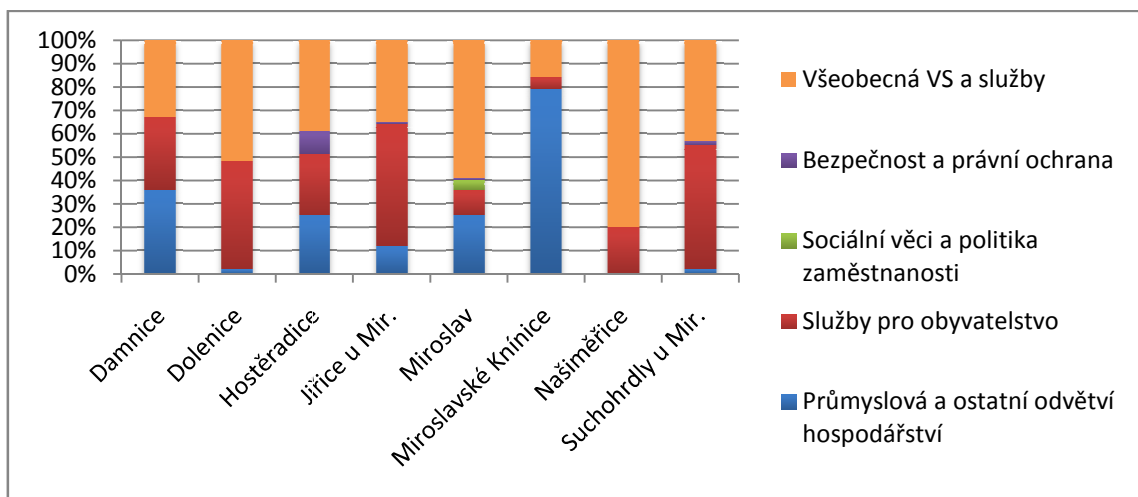
Jak je napsáno výše, na odvětví, které se týká bezpečnosti a právní ochrany, obce nenevidují žádné příjmy a tady se to týká jak procent, tak i peněžních prostředků. Na rozdíl od příjmů graf výdajové strany nezaznamenává žádné výdaje na zemědělství, lesní hospodářství a rybníkářství, neznamená to, že obce žádné výdaje v této oblasti neměly, jen v přepočtu na procenta to byla minimální položka, která se kolikrát nepřibližovala ani 0,5%. Takovéto výdaje evidují obce Jiřice u Miroslavi, Miroslav a Suchohrdly u Miroslavi.

V roce 2001 je tedy možné konstatovat, že jak příjmy na chod veřejné správy a služeb jsou menší než výdaje na toto odvětví, tak i příjmy u oblasti služeb pro veřejnost jsou u většiny obcí menší než výdaje. Výjimkou je obec Našiměřice, kdy na tuto oblast neneviduje žádné příjmy, ale výdaje jsou přes 220 000 Kč. Pokud se jedná o oblast průmyslového odvětví a jiného hospodářství, tak je skoro pravidlem, že pokud obec eviduje na tuto oblast příjmy, tak (krom výjimek) na tuto oblast neneviduje žádné výdaje a naopak, jako příklad je možné uvést obce Damnice nebo Našiměřice.

V roce **2005** je situace v oblasti průmyslového odvětví a jiného hospodářství obdobná, samozřejmě až na výjimky- obec Hostěradice, která má příjmy v této oblasti větší než výdaje. Ostatní obce mají příjmy v této oblasti menší, ne-li nulové, než výdaje. To také ukazují následující grafy.

Obrázek 22 Graf příjmů obcí v roce 2005 podle odvětvového třídění.

Obrázek 23 Graf výdajů obcí v roce 2005 podle odvětvového třídění.

Jako v roce 2001 jsou největší příjmy v oblasti služeb pro obyvatelstvo, které se pohybují od 30% po 90% celkových příjmů a dále u všeobecné veřejné správy a služeb, kde se pohybujeme v rozmezí 1% až 100% celkových příjmů. Také se evidují příjmy u zemědělství, lesního hospodářství a rybářství (2% až 27%) a u oblasti průmyslových a ostatních odvětví hospodářství v rozmezí 20% až 50% (obec Hostěradice) celkových příjmů. Opět obec Miroslav má příjmy na oblast bezpečnost a právní ochranu, které se ale v procentním přepočtu neobjevují, protože vzhledem k ostatním položkám je to skoro nulové procento (téměř 50 000 Kč) v rámci celkových příjmů. V tomto roce se k obci Miroslav přidala i obec Hostěradice s příjmy na bezpečnost v hodnotě 13% celkových příjmů, což je ve skutečnosti 250 000 Kč a výdaje na tuto oblast jsou 10%, ale skutečná částka je přes 1 570 000 Kč.

Položku bezpečnost a právní ochranu evidujeme i u výdajů, kromě obce Miroslav, kdy je sice v poměru k ostatním výdajům tento výdaj malý, tak je vyšší než příjmy, tentokrát už

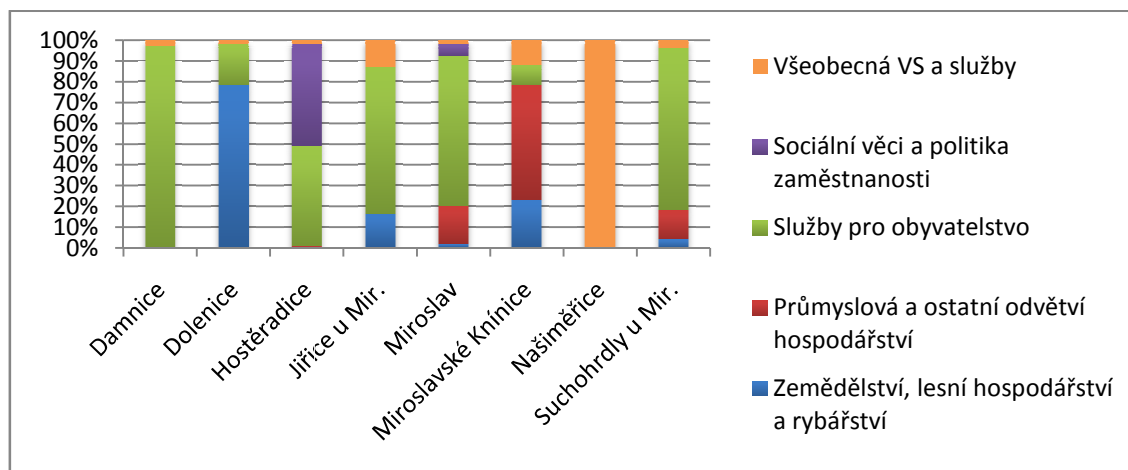
výdaje na bezpečnost dosáhly jednoho procenta celkových výdajů (1 280 000 Kč). Dále se oblast bezpečnosti, na rozdíl od roku 2001, objevila i u obcí Damnice, Dolenice, Jiřice u Miroslavi, Miroslavské Knínice a Suchohrdly u Miroslavi v rozmezí od téměř 0,002% až po 2% celkových výdajů.

Také výdaje na veřejnou správu jsou větší než příjmy na ni a pohybují se v procentuálním rozmezí 33% (obec Damnice) až 80% (Našiměřice). Stejně na tom jsou i výdaje na oblast služeb pro veřejnost, kdy jsou výdaje větší než příjmy a v procentech se pohybují od 5% (Miroslavské Knínice) do 53% (Suchohrdly u Miroslavi).

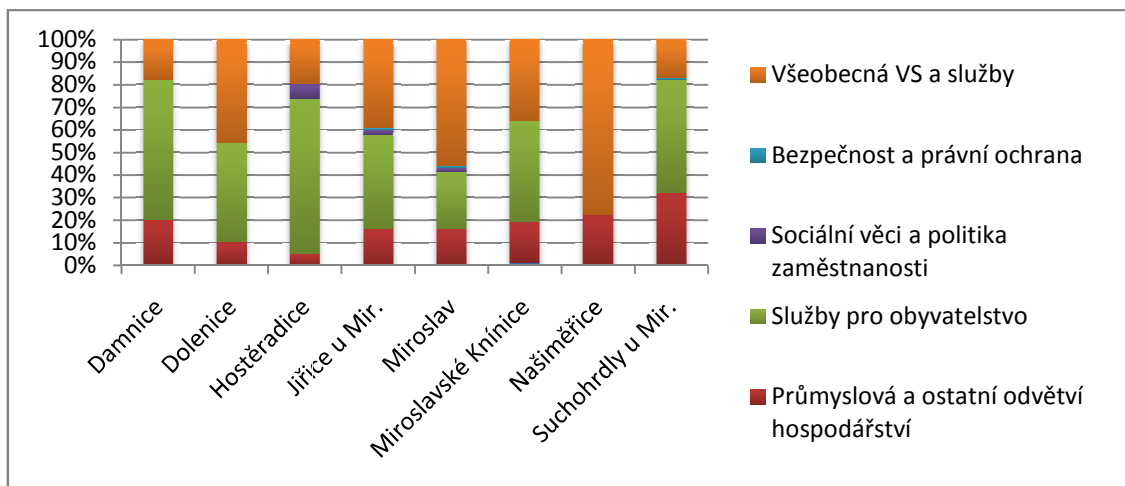
Jako u jediné obce se v grafu u obce Miroslav objevují výdaje na sociální věci a politiku zaměstnanosti a to ve výši 4% celkových výdajů, což je ve skutečnosti téměř 7 900 000 Kč. To ale neznamená, že u jiné obce se tyto výdaje neobjevily, dále se totiž evidují u obcí Hostěradice, Miroslavské Knínice a Suchohrdly u Miroslavi, ale jejich peněžní hodnota v poměru k celkovým výdajům nedosahovala ani jednoho procenta.

Vždy se u výdajů objevují i položky, které se u příjmů neevidovaly.

Poslední jsou příjmy a výdaje v odvětvovém třídění za rok **2010**. Situace je poměrně stejná jako za ostatní dva roky. V tomto roce je u všech obcí vidět výdaje u oblasti průmyslových a ostatních odvětví hospodářství, ale příjmy jsou jen u poloviny z nich. U položky služby pro obyvatelstvo je situace stejná jako v ostatních letech a to taková, že příjmy na tuto oblast jsou menší než skutečné výdaje a to i několikanásobně i když procentuální rozložení příjmů a výdajů je poměrně stejné. Stejně tomu tak je i u oblasti všeobecné veřejné správy a služeb.

Obrázek 24 Graf příjmů obcí v roce 2010 podle odvětvového třídění.

Obrázek 25 Graf výdajů obcí v roce 2010 podle odvětvového třídění.

V tomto roce se poprvé objevily jak příjmy tak, i výdaje v oblasti sociálních věcí a politiky zaměstnanosti u obce Hostěradice. Dokonce tyto příjmy i výdaje byly větší než u obce Miroslav, což je obec s pověřeným úřadem. Příjmy na tuto oblast u obce Hostěradice tvořily 49% všech příjmů a výdaje jsou 8% celkových výdajů, mohlo by se tedy zdát, že příjmy na sociální oblast jsou větší než výdaje, ale skutečnost je právě opačná a to taková, že výdaje jsou o 500 000 Kč větší než příjmy. Dále se výdaje v této oblasti objevily i u obcí Damnice a Suchohrdly u Miroslavi, kde jejich částka nedosahuje ani procenta z celkových výdajů, a u obce Jiřice u Miroslavi, u které výdaje na tuto oblast činí dvě procenta celkových výdajů obce.

Procentuálně tento rok má největší hodnoty oblast služeb pro obyvatelstvo a to jak v příjmech, tak i ve výdajích. Zajímavé je, že obce přijaly finanční prostředky v rámci oblasti zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, ale již u této oblasti nevykazují žádné výdaje. Příjmy na zemědělství se objevují u pěti obcí mikroregionu a výdaje na tuto oblast vykazují jen tři obce- Miroslav, Miroslavské Knínice (která jako jediná z uvedených má výdaje na tuto oblast menší než příjmy) a Suchohrdly u Miroslavi. Obce Dolenice a Jiřice u Miroslavi příjmy na tuto oblast evidují, u obce Dolenice tyto příjmy procentuálně největší z celkových příjmů a to 78% (téměř 100 000 Kč), u obce Jiřice u Miroslavi tyto příjmy tvoří 16% z celkových příjmů, ale jejich finanční hodnota je 213 000 Kč, ale výdaje na oblast zemědělství, lesní hospodářství a rybářství vůbec nevykazují. Důvodem je možné použití těchto prostředků na jinou oblast hospodaření, pravděpodobně na služby pro obyvatelstvo a všeobecnou veřejnou správu a služby.

V tomto roce jsou příjmy obcí více různorodé, oproti ostatním rokům.

Výdaje na oblast veřejné správy a služeb se v těchto třech zkoumaných letech drží průměrně v rovině, za to výdaje na oblasti služeb pro obyvatelstvo se postupně zvyšovaly. Co ž svědčí v prospěch rozvoje všech obcí.

Procentuálně jsou nejvyšší výdaje i příjmy na služby pro obyvatelstvo, jako další příjmy a výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby a poté také výdaje na průmyslové a ostatní odvětví hospodářství. U oblasti průmyslové a ostatní odvětví hospodářství je nutné také podotknout, že některé obce vůbec neevidují příjmy této oblasti, ale každý rok všechny obce evidují tyto výdaje.

Příjmy na bezpečnost se objevují u menších obcí minimálně spíše nárazově, například v roce 2001 se neobjevily ani u jedné obce, za to výdaje jsou evidovány u všech obcí. Poté se výdaje evidují u všech obcí kromě obce Našiměřice. U obce Miroslav je tato oblast nejčastější, protože zde jako v jediné obci sídlí Městská policie.

Dále je zajímavá skutečnost u obce Našiměřice, tedy u druhé nejmenší obce, kdy se ve všech třech zkoumaných letech (2001, 2005, 2010) u obce objevují pouze příjmy na oblast všeobecné veřejné správy a služby, tedy 100% z celkových příjmů obce, ale výdaje na ni jsou několikanásobně větší, například v roce 2005, kdy příjmy na všeobecnou veřejnou správu a služby činily 78 000 Kč (100% celkových příjmů) a výdaje na tuto oblast jsou přes 1 700 000 Kč (80% celkových výdajů, zbylých 20% je použito na oblast služeb pro obyvatelstvo). Toto se u žádné jiné obce neobjevilo.

8.2 Doporučení

Je tedy možné říci, že výdajů obcí je vždy více, jak v podobě finanční, tak i v podobě odvětví, do kterých jsou finance obcí investovány. A dále je možné konstatovat, že příjmové a výdajové položky v rámci různých odvětví se liší.

Jistě není pochyb, že vedení obcí, tedy jejich management, se snaží hospodařit s co nejmenším schodkem, ale někdy to prostě není možné, hlavně když tato doba vyžaduje čím dál tím větší výdaje, na které jsou obce samy a prostě na ně nemají dostatek prostředků. Deficity obcí je možné přičíst i vládním škrtům, které se snaží ušetřit, kde to jen jde.

Z oblasti regionálního rozvoje by bylo možné doporučit vedení obcí rozšíření vzdělání z oblasti regionálního rozvoje a možnosti získání dotací z operačních programů, které zprostředkovávají dotace ze strukturálních fondů Evropské unie. Jak ukázala kapitola vybraných příjmů, tak ani jedna z malých obcí nepřijala žádnou dotaci od EU, je to možná i tím, že vedení obcí neumí vypracovat takový projekt, který by měl všechny náležitosti a byl pro instituce, které dotace rozdělují, zajímavý nebo přijatelný. Tomuto se dá vyhnout zadáním vypracování projektu externí firmě, ale na to malé obce nemají dostatek financí. Dobré by tedy bylo, kdyby starostové obcí sami vyhledali pomoc odborníků z praxe a nechali se proškolit ohledně tohoto tématu.

V rámci získaných dotací by obce mohly zlepšit prostředí pro malé a střední podnikatele a tím zlepšit zaměstnanost v obci, snížila by se dojížděka za prací a také by se zvýšila prestiž obce.

Pro získání více financí je možné nalákat nové obyvatele do obce a tím získat více obyvatel s trvalým bydlištěm na území obce. O toto se snaží například obec Miroslavské Knínice tím, kdy za výhodné ceny nabízí obecní pozemky pro výstavbu rodinných domů potenciálním novým obyvatelům obce. Toto by mohly využít i další menší obce a tím získat více financí na sdílených daních díky kritériu prostého počtu obyvatel v rámci rozpočtového určení daní. Navíc by to do rozpočtu obce přineslo i finance z daní svěřených a to především z odvodu daně z nemovitosti, která jde přímo obci, na jejímž území se nemovitost nachází.

Od roku 2013, kdy vstoupí v platnost novela o rozpočtovém určení daní, (viz teoretická část) by navíc obce na sdílených daních mohli dostat více peněžních prostředků do svých rozpočtů. Proto se již zmíněné navýšení počtu obyvatel obcím rozhodně velmi hodilo. Toto

znázorňuje i následující tabulka, která je sestavena podle údajů ze stránek Ministerstva financí a srovnává současný systém rozpočtového určení daní a návrh systému rozpočtového určení daní, které Ministerstvo financí předložilo. V tabulce je také zanesen výnos na jednoho obyvatele obce podle současného systému a dále návrh výnosu na jednoho obyvatele obce podle předloženého návrhu Ministerstva financí.

Obec	Sdílené daňové příjmy		Výnos na jednoho obyvatele	
	Současnost	Návrh	Současnost	Návrh
Damnice	2 344	2 844	7,2	8,8
Dolenice	1 076	1 286	7,5	8,9
Hostěradice	10 466	13 422	7,2	9,3
Jiřice u Mir.	3 019	4 145	7,1	9,7
Mirotlav	20 293	29 038	6,8	9,7
Mirotlavské Knínice	2 464	2 982	7,3	8,8
Našiměřice	1 482	1 784	7,4	9,0
Suchohrdly u Mir.	3 309	4 288	7,0	9,0

Tabulka 6 Srovnání současného systému RUD a návrhu novely pro rok 2013. Vše uvedeno v tis. Kč. Zdroj: Ministerstvo financí ČR

Z tabulky je tedy jasné, že plánované změny v rozpočtovém určení by obcím mikroregionu Miroslavsko měla pomoci získat více peněžních prostředků. Těm nejmenším sice ne v tak velké míře jako největší obci Miroslav, ale vzhledem k tomu, že tato obec je jako jediná obec s pověřeným úřadem a vykonává pro ostatní obce několik různých agend, tak se to vše vcelku vyrovná. Jak je dále vidět i výnos na jednoho obyvatele by měl být vyšší, u menších obcí jako jsou například Suchohrdly u Miroslavi celkem znatelně.

V rámci přilákání nových obyvatel do obcí, a tím získat více prostředků na sdílených daních, je možné také nabízet mladým rodinám s dětmi příspěvky na mateřské školy a školy či je dokonce od tohoto poplatku an nějaký čas osvobodit. Toto nabízejí menší obce v okolí Brna, a proto si myslím, že i obce mikroregionu Miroslavsko by tuto metodu mohly zkusit.

Obce by dále mohly více pronajímat své pozemky, které neobhospodařují, a volné byty, které jsou zrovna volné. Je možné zrekonstruovat obecní domy a pronajímat byty za rozumné částky tak, aby byly plně využity. Kromě pronajímání bytů občanům by větší obce mohly vystavět domy pro seniory, tzv. domovy důchodců či domy s pečovatelskou službou a tím opět získat více obyvatel s trvalým pobytem v jejich obci.

Pokud obec pozemky či byty pronajímat nechce, anebo nemá dostatek financí na zrekonstruování svých nemovitostí, je možné je také prodat.

Samozřejmě by obce další finanční prostředky mohly získat zvýšením vybírané částky v rámci místních poplatků v obci zavedených. Vzhledem k tomu, že se jedná především o obce vesnického typu, je zde mnoho rodin, které mají i několik psů, proto by bylo možné zvýšit právě poplatek ze psa. Možným způsobem je menší částka na jednoho psa a na další psy jednoho majitele uvalit vybíranou částku mnohem vyšší. Samozřejmě je také možné zvýšit místní poplatek z vodného a stočného či za odvoz komunálního odpadu. Vše je ale nutné zvýšit do takové výše, aby toto zdražování potencionální nové obyvatele obcí neodradilo od usazení právě zde.

Na otázku, kde by se dalo ušetřit, je možné odpovědět, že ušetřit by se dalo i možným snížením odměn, které jsou vypláceny jak zaměstnancům obce, tak i jejím zastupitelům. Některé obce dokonce šetří i na veřejném osvětlení, kdy po provedení určitého průzkumu mezi obyvateli určí hodinu, kdy se již na ulicích obce neobjevuje tolik občanů a veřejné osvětlení již neplní svůj úkol a je v tuto určenou hodinu vypnuto.

Dále by se dalo ušetřit omezením neuvážených a zbytečných investic a investovat hlavně tam, kde mají obce jistotu, že se jim jejich investice vrátí a zároveň investice přinese prospěch jak obyvatelům obce, tak i obci samotné.

Mimo investiční oblast by obce mohly šetřit omezením svých nákupů jen na ty nejnnutnější a dále své prostředky vynakládat jen na ty nejnnutnější akce.

Na závěr by se dalo říci, že obce by měly sledovat svoji příjmovou stranu rozpočtu a od ní odvíjet stranu výdajovou, zdržet se větších výchylek, které by mohly obec dostat do dluhů, z nichž by se mohla těžko dostávat, a mohlo by to ztížit budoucí investování do rozvoje infrastruktury obce.

ZÁVĚR

Téma bakalářské práce by Analýza rozpočtů mikroregionu Miroslavsko.

Cílem práce byl rozbor hospodaření obcí, tedy příjmové a výdajové strany, zhodnocení jejich hospodaření s následným navržením doporučení pro obce zaměřené na oblasti, kde finance získat a kde je pro změnu ušetřit. Analýza hospodaření byla provedená za roky 2001, 2003, 2005, 2007, 2009 a 2010.

Práce obsahuje dvě části. Teoretická část se zabývala základními charakteristikami hospodaření obcí a jejich rozpočtů. Jako první bylo zmíněno finanční hospodaření územního samosprávného celku, popsána samostatná a přenesená působnost, dále charakterizován rozpočet územně samosprávného celku se zaměřením na obce a rozpočtový výhled. Popsán byl rozpočtový proces a jeho etapy. Dále je zmíněna rozpočtová skladba a její rozdělení na příjmy a výdaje. Jako poslední problémy územních rozpočtů obcí se zaměřením na malé obce a výkon jejich přenesené působnosti, rozpočtové určení daní vzhledem k malým obcím.

Praktické část charakterizuje samotný mikroregion Miroslavsko a jeho obce, kterých je 8 a co do počtu obyvatel jsou velice různorodé. Poté nastává samotná analýza rozpočtů a jako první se zaměřuje na příjmovou stranu, kde jsou zkoumány jednotlivé položky. Tyto položky byly daně z příjmů fyzických osob, DPH, daň z nemovitosti, příspěvky na státní správu či transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně. Analýza příjmové strany ukázala, že obce hospodaří poměrně stejně. Z pohledu rozpočtového určení daní si malé obce po roce 2008 v příjmech polepšily, i když přepočtené koeficienty pro podíl sdílených daní u dvou vybraných obcí za roky 2007-2011 postupně klesaly. Příspěvky, které obce dostávaly na výkon státní správy, evidují obce jako zvyšující se, toto zaznamenávají jak obce menší, tak i ty větší.

Výdajová strana jako první řešila celkové výdaje a v porovnání s celkovými příjmy je vidět jasná kopie jednotlivých křivek grafu, které se kopírují, tudíž obce hospodařily poměrně vyrovnaně nebo bez větších ztrát. Obce se snažily hospodařit s co nejmenšími výdaji, proto jsou jejich schválené výdaje větší než výdaje skutečné. Dále se u výdajové strany rozebíraly položky související s platy zaměstnanců obce. Platy zaměstnanců obcí, do kterých byly započítány i odměny zastupitelů, mají stoupající tendenci, která ztratí až v roce 2010. Jako transfery byly nejčastěji zjištěny transfery zaměřené na oblast základního školství. I u výdajové strany byly zkoumány výdaje na výkon státní správy, které jsou větší než příspěvek na

ni zaměřený. Rozdíl mezi výdaji a příjmy se ale rok od roku snižoval, z principu se ale nikdy nevyrovnal a nevyrovná.

Jako poslední je uvedeno zhodnocení hospodaření obcí vzhledem k odvětvovému třídění rozpočtů, ale jako první věc je ve zhodnocení hospodaření obcí uvedena tabulka, která ukazuje saldo příjmů a výdajů obcí mikroregionu. Z tabulky 5 tedy vyplývá, že i když se obce dostanou do schodku, tak se jej snaží snížit v lepším případě vyrovnat a dostat se do přebytkového stavu. Z pohledu odvětvového třídění je jasné, že oblastí, na které obce evidují příjmy, je méně než těch, na které zaznamenávají výdaje. Nejčastěji se příjmy vyskytly u oblastí všeobecné veřejné správy a služeb a služeb pro obyvatelstvo. U výdajové strany jsou nejčastější zase výdaje na oblasti průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, služby pro obyvatelstvo a samozřejmě na veřejnou správu a služby. Na tyto oblasti jsou tedy evidovány největší podíly z celkových výdajů nebo příjmů.

Na závěr jsou sepsány možnosti, které by obcím pomohly získat či ušetřit jejich finanční prostředky. V možnostech bylo uvedeno například: větší snaha získávat dotace z Evropské unie, možnosti, na které nalákat nové obyvatele do obce, či zvýšení některých místních poplatků. V kapitole doporučení je také uvedena tabulka (tab. 6), která ukazuje, kolik financí obce získávají na současném systému přerozdělování sdílených daní ve srovnání s financemi, které by obce získaly podle navrhované novely, a stejné srovnání ukazuje a pro výnos obce na jednoho obyvatele.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- OTRUSINOVÁ, M., KUBÍČKOVÁ, D., 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PEKOVÁ, J., 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PROVAZNÍKOVÁ, R., 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- WOKOUN, R., 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.
- ČESKO. Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů české republiky*. 2005, částka 73, s. 3557-3567. ISSN 1211-1244. Dostupné z: http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/182_4026.html

Internetové zdroje:

- ARISweb 2001. Praha: Ministerstvo financí ČR [online]. [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/seznam.pl?nuts=CZ0647>
- Krajská správa ČSÚ v Brně ©2012. ČSÚ: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2012-01-24]. Dostupné z: <http://www.brno.czso.cz/>
- Identifikace kompetencí zatěžujících výkon veřejné správy se zvláštním přihlédnutím k malým obcím*. 2007, Brno. 61 s. Plný text dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/identifikace-kompetenci-zatezujicich-vykon-verejne-spravy-se-zvlastnim-prihlednutim-k-malym-obcim-1-etapa.aspx>
- BINEK, Jan, Iva GAVLASOVÁ, GaREP spol. s r.o. a Stanislav KADEČKA. 2008. Malé obce a výkon přenesené působnosti, *Deník veřejné správy* [online]. č. 1 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6316968>
- Mikroregion Miroslavsko. 2012. *Mikroregion Miroslavsko* [online]. [cit. 2012-01-24]. Dostupné z: <http://www.miroslavsko.cz/>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. 2011. *Důvodová zpráva*. 24 s. Plný text dostupný z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Duvodova_zprava_Novela_-_zakon-243-2000_zakon-o-rozpoctovem-urceni-dani_201110.pdf

NETOLICKÝ, Martin. 2007. *Rozpočty obcí v naší legislativě* [online]. [cit. 2012-01-10].
Dostupné z: http://is.muni.cz/www/61145/4716993/ROZPOCTY_OBCI_V_NASI_LEGISLATI VE_verze2.pdf. Masarykova univerzita.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. 2009. Schválené rozpočty a skutečné hospodaření obcí, *Deník veřejné správy* [online]. [cit. 2012-01-19]. Dostupné z:
<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6353742&ht=probl% E9my+% FAzemn% EDch +rozpo% E8t% F9>

STRÁNSKÁ, Pavla. 2010. *Metodika výpočtu sdílených daní plynoucí do rozpočtu obcí* [online]. [cit. 2012-01-16]. Dostupné z:
http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/38025/1/Str%C3%A1nsk%C3%A1P_MetodikaV%C3%BDpo%C4%8Dtu_2010.pdf

TOP 09. 2011. Férové daně i pro malé obce, *TOP 09* [online]. [cit. 2012-01-19]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/top-09-ferove-dane-i-pro-male-obce-8019.html>

ÚFIS. 2010. Praha: Ministerstvo financí ČR, [online]. [cit. 2012-03-17]. Dostupné z:
<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufisusc/seznam.pl?nuts=CZ0647>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
EU	Evropská unie.
Kč.	Koruna česká.
MHD	Městská hromadná doprava.
MŠ	Mateřská škola.
RUD	Rozpočtové určení daní.
tis.	Tisíc.
tzv.	Tak zvaně.
ZŠ	Základní škola.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Graf celkových příjmů malých obcí v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	41
Obrázek 2 Graf vývoje celkových příjmů u větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	42
Obrázek 3 Vývoj přidělování Daně z příjmů fyzických osob u malých obcí mikroregionu v letech 2001,2003,2005, 2007, 2009 a 2010.	43
Obrázek 4 Vývoj přidělování Daně z příjmů fyzických osob u větších obcí mikroregionu v letech 2001,2003,2005, 2007, 2009 a 2010.	43
Obrázek 5 Přehled přidělování sdílené daně DPH u malých obcí v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	44
Obrázek 6 Přehled přidělování sdílené daně DPH u větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	45
Obrázek 7 Přehled vývoje daně z nemovitosti u malých obcí v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	46
Obrázek 8 Přehled vývoje daně z nemovitosti u dvou větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	46
Obrázek 9 Přehled přidělování příspěvků na státní správu u malých obcí v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.	48
Obrázek 10 Přehled přidělování příspěvků na státní správu u větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	48
Obrázek 11 Graf vývoje přijatých transferů od veřejných rozpočtů územní úrovně u malých obcí v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	50
Obrázek 12 Graf vývoje přijatých transferů od veřejných rozpočtů územní úrovně u dvou větších obcí v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	51
Obrázek 13 Graf celkových výdajů malých obcí v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	55
Obrázek 14 Graf vývoje celkových výdajů u větších obcí mikroregionu v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	56
Obrázek 15 Graf výdajů na platy zaměstnanců malých obcí v letech 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	57
Obrázek 16 Graf vývoje výdajů na platy zaměstnanců u větších obcí mikroregionu v letech 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	58

Obrázek 17 Graf transferů veřejným rozpočtům územní úrovně obcí v letech 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	59
Obrázek 18 Graf vývoje výdajů na státní správu malých obcí v letech 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	61
Obrázek 19 Graf výdajů na státní správu obcí v letech 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	61
Obrázek 20 Graf příjmů obcí v roce 2001 podle odvětvového třídění.	66
Obrázek 21 Graf výdajů obcí v roce 2001 podle odvětvového třídění.	66
Obrázek 22 Graf příjmů obcí v roce 2005 podle odvětvového třídění.	68
Obrázek 23 Graf výdajů obcí v roce 2005 podle odvětvového třídění.	68
Obrázek 24 Graf příjmů obcí v roce 2010 podle odvětvového třídění.	69
Obrázek 25 Graf výdajů obcí v roce 2010 podle odvětvového třídění.	70

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Velikostní kategorie obcí v období 2000-2007. Zdroj: (Netolický, 2007, s. 88).....	33
Tabulka 2 Velikostní kategorie a koeficienty postupných přechodů zavedeny v roce 2008. Zdroj: Ministerstvo financí ČR	35
Tabulka 3 Seznam obcí a jejich základních charakteristik. Zdroj: Mikroregion Miroslavsko a Český statistický úřad.	39
Tabulka 4 Vývoj přepočtených koeficientů pro uvedené obce pro podíl na sdílených daních. Zdroj: Ministerstvo financí ČR.....	53
Tabulka 5 Saldo příjmů a výdajů obcí mikroregionu v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010. Uvedeno v tis.Kč.	64
Tabulka 6 Srovnání současného systému RUD a návrhu novely pro rok 2013. Vše uvedeno v tis. Kč. Zdroj: Ministerstvo financí ČR	73
Tabulka 7 Vývoj celkových příjmů obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou v tis. Kč.	86
Tabulka 8 Vývoj vybraných sdílených daní v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	86
Tabulka 9 Pokračování Tabulky č. 8.	86
Tabulka 10 Vývoj DPH u malých obcí v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010. Uvedeno v tis. Kč	87
Tabulka 11 Přehled příjmů daně z nemovitosti obcí mikroregionu Miroslavsko v letech 2001,2003,2005, 2007, 2009 a 2010.....	87
Tabulka 12 Vývoj příspěvků na státní správu v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	87
Tabulka 13 Vývoj přijatých transferů od veřejných rozpočtů územní úrovně v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.	88
Tabulka 14 Vývoj celkových výdajů obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou v tis. Kč.....	89
Tabulka 15 Vývoj výdajů na platy obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou v tis. Kč.	89
Tabulka 16 Vývoj transferů veřejným rozpočtům územní úrovně obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou v tis. Kč.	89

Tabulka 17 Vývoj výdajů na státní správu obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou v tis. Kč.....	90
Tabulka 18 Příjmy obcí mikroregionu za rok 2001 podle odvětvového třídění. Uvedeno v tis.Kč.	91
Tabulka 19 Výdaje obcí mikroregionu za rok 2001 podle odvětvového třídění. Uvedeno v tis.Kč.	91
Tabulka 20 Příjmy obcí mikroregionu za rok 2005 podle odvětvového třídění. Uvedeno v tis.Kč.	91
Tabulka 21 Výdaje obcí mikroregionu za rok 2005 podle odvětvového třídění. Uvedeno v tis.Kč.	92
Tabulka 22 Příjmy obcí mikroregionu za rok 2010 podle odvětvového třídění. Uvedeno v tis.Kč.	92
Tabulka 23 Výdaje obcí mikroregionu za rok 2010 podle odvětvového třídění. Uvedeno v tis.Kč.	92

SEZNAM PŘÍLOH

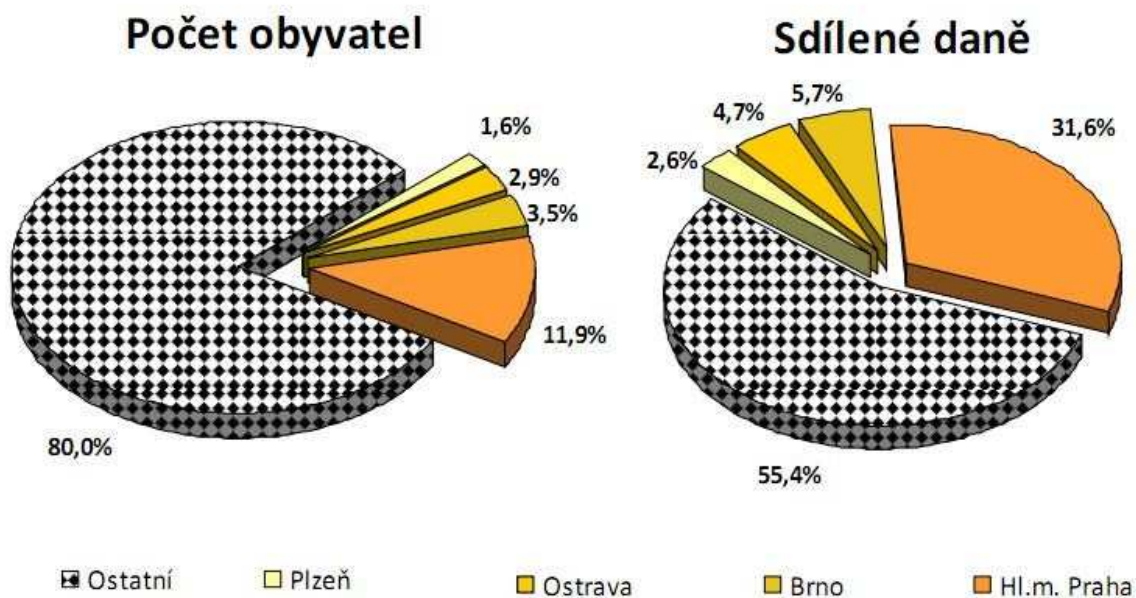
PI- RUD

PII- Analýza příjmů rozpočtů obcí mikroregionu Miroslavsko

PIII- Analýza výdajů rozpočtů obcí mikroregionu Miroslavsko

PIV- Zhodnocení finančního hospodaření obcí mikroregionu Miroslavsko

PŘÍLOHA P I: RUD

Zdroj: Důvodová zpráva MF CR

Platné znění zákona o RUD		Návrh	
Rozloha katastrálních území	3 %	Rozloha katastrálních území	3 %
Prostý počet obyvatel	3 %	Prostý počet obyvatel	10 %
Postupné přechody	94 %	Postupné přechody	80 %
	100 %	Počet dětí MŠ, žáků ZŠ	7 %
			100 %

Zdroj: Důvodová zpráva MF CR

**PŘÍLOHA P II: ANALÝZA PŘÍJMŮ ROZPOČTŮ OBCÍ
MIKROREGIONU MIROSLAVSKO**

<i>Obec</i>	<i>2001</i>	<i>2003</i>	<i>2005</i>	<i>2007</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Damnice	2160	3418	3636	3175	3593	4172
Dolenice	881	1846	1452	1442	1918	2107
Hostěradice	14909	19455	15505	17789	61488	35008
Jiřice u Mir.	3699	8099	4727	7988	4851	6857
Miroslav	623143	127005	172168	139622	169331	90717
Miroslavské Knínice	2950	4043	22538	6678	6036	5693
Našiměřice	1482	1549	2010	2089	2456	3194
Suchohrdly u Mir.	7627	5519	5038	4549	5651	6066

Tabulka 7 Vývoj celkových příjmů obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou v tis. Kč.

<i>Obec</i>	<i>2001</i>		<i>2003</i>		<i>2005</i>	
	<i>DFO</i>	<i>DPO</i>	<i>DFO</i>	<i>DPO</i>	<i>DFO</i>	<i>DPO</i>
Damnice	387	328	471	416	633	525
Dolenice	165	141	207	184	257	235
Hostěradice	1752	1886	2319	2168	2637	2430
Jiřice u Mir.	589	465	719	556	861	672
Miroslav	7831	4750	5444	8135	6464	8490
Miroslavské Knínice	528	334	541	486	708	350
Našiměřice	246	205	287	262	335	308
Suchohrdly u Mir.	540	418	675	553	932	680

Tabulka 8 Vývoj vybraných sdílených daní v letech 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010.

<i>Obec</i>	<i>2007</i>		<i>2009</i>		<i>2010</i>	
	<i>DFO</i>	<i>DPO</i>	<i>DFO</i>	<i>DPO</i>	<i>DFO</i>	<i>DPO</i>
Damnice	598	591	620	531	584	509
Dolenice	244	252	256	251	252	234
Hostěradice	2606	2693	2537	2416	2545	2172
Jiřice u Mir.	841	864	698	636	783	654
Miroslav	7139	7504	6406	6520	6084	6526
Miroslavské Knínice	601	1084	610	533	610	641
Našiměřice	306	326	350	340	350	323
Suchohrdly u Mir.	905	823	739	693	892	717

Tabulka 9 Pokračování Tabulky č. 8.

<i>Obec</i>	<i>2001</i>	<i>2003</i>	<i>2005</i>	<i>2007</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Damnice	552	613	823	854	1006	1145
Dolenice	245	270	363	356	478	519
Hostěradice	2468	2662	3694	3815	4142	4965
Jiřice u Mir.	733	835	1048	1114	1315	1479
Mirotlav	5282	5299	7594	8200	9413	9851
Mirotlavské Knínice	580	549	986	857	1091	1154
Našiměřice	355	388	420	459	686	704
Suchohrdly u Mir.	726	801	1072	1248	1383	1587

Tabulka 10 Vývoj DPH u malých obcí v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010. Uvedeno v tis. Kč

<i>Obec</i>	<i>2001</i>	<i>2003</i>	<i>2005</i>	<i>2007</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Damnice	611	600	801	374	554	898
Dolenice	253	262	379	149	259	399
Hostěradice	2031	2097	2068	2005	2798	2644
Jiřice u Mir.	757	729	1034	452	704	1018
Mirotlav	2413	2297	2426	2464	2814	3457
Mirotlavské Knínice	502	521	524	522	599	683
Našiměřice	516	410	515	510	592	676
Suchohrdly u Mir.	685,24	663	693	626	764	911

Tabulka 11 Přehled příjmů daně z nemovitosti obcí mikroregionu Mirotlavsko v letech 2001,2003,2005, 2007, 2009 a 2010.

<i>Obec</i>	<i>2001</i>	<i>2003</i>	<i>2005</i>	<i>2007</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Damnice	22	123	137	49	309	304
Dolenice	1	1	2	62	176	269
Hostěradice	331	274	356	464	1126	917
Jiřice u Mir.	139	141	136	144	325	360
Mirotlav	22884	10774	11946	5870	3906	5756
Mirotlavské Knínice	200	147	40	49	216	313
Našiměřice	92	62	72	48	169	193
Suchohrdly u Mir.	127	63	187	126	299	667

Tabulka 12 Vývoj příspěvků na státní správu v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.

Obec	2001	2003	2005	2007	2009	2010
Damnice	6	708	194	159	170	170
Dolenice	0,60	700	0,00	159	265	210
Hostěradice	8	4594	4	54	439	175
Jiřice u Mir.	15	2271	12	184	201	225
Miroslav	349	16064	3100	833	11197	7790
Miroslavské Knínice	0,90	1	175	0,34	149	140
Našiměřice	0,60	0,00	190	169	220	455
Suchohrdly u Mir.	1	1757	190	96	513	212

Tabulka 13 Vývoj přijatých transferů od veřejných rozpočtů územní úrovně v letech 2001, 2003,2005, 2007, 2009, 2010.

**PŘÍLOHA P III: ANALÝZA VÝDAJŮ ROZPOČTŮ OBCÍ
MIKROREGIONU MIROSLAVSKO**

<i>Obec</i>	<i>2001</i>	<i>2003</i>	<i>2005</i>	<i>2007</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Damnice	2724	3048	3120	3248	7758	4693
Dolenice	468	1695	876	2573	1790	1586
Hostěradice	11546	17586	14901	17982	68992	50066
Jiřice u Mir.	3173	7381	4412	4797	7224	7001
Miroslav	622535	127703	186773	138217	169816	86574
Miroslavské Knínice	2487	3246	22788	7049	7340	4683
Našiměřice	1255	1820	2132	2126	2419	3445
Suchohrdly u Mir.	7467	4882	4106	6652	4148	7115

Tabulka 14 Vývoj celkových výdajů obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou v tis. Kč.

<i>Obec</i>	<i>2003</i>	<i>2005</i>	<i>2007</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Damnice	680	629	596	728	725
Dolenice	307	275	334	463	507
Hostěradice	2154	2269	2401	2399	2135
Jiřice u Mir.	832	826	894	1063	1076
Miroslav	4986	5023	5514	5825	5031
Miroslavské Knínice	477	582	651	686	782
Našiměřice	432	545	639	675	636
Suchohrdly u Mir.	511	744	730	648	961

Tabulka 15 Vývoj výdajů na platy obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou v tis. Kč.

<i>Obec</i>	<i>2001</i>	<i>2003</i>	<i>2005</i>	<i>2007</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
Damnice	79	55	90	534	93	426
Dolenice	24	22	33	52	49	199
Hostěradice	121	114	189	235	250	276
Jiřice u Mir.	29	27	49	191	69	474
Miroslav	15	18	0	31	33	30
Miroslavské Knínice	46	42	42	111	121	95
Našiměřice	50	33	58	73	77	69
Suchohrdly u Mir.	45	31	56	109	92	105

Tabulka 16 Vývoj transferů veřejným rozpočtům územní úrovně obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou v tis. Kč.

Obec	2001	2003	2005	2007	2009	2010
Damnice	930	999	1028	849	791	775
Dolenice	260	459	425	329	422	453
Hostěradice	3648	3711	4280	4331	4695	3799
Jiřice u Mir.	1510	1937	1509	1889	2009	2003
Miroslav	6588	7596	7433	8221	8644	7777
Miroslavské Knínice	741	1277	1025	1286	884	954
Našiměřice	595	1426	1657	1407	1837	2683
Suchohrdly u Mir.	862	885	1025	1195	806	1129

Tabulka 17 Vývoj výdajů na státní správu obcí mikroregionu Miroslavsko. Údaje jsou
v tis. Kč.

**PŘÍLOHA P IV: ZHODNOCENÍ FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ
OBCÍ MIKROREGIONU MIROSLAVSKO**

<i>Obec</i>	<i>Zemědělství</i>	<i>Průmysl</i>	<i>Služby</i>	<i>Sociální věci</i>	<i>Bezpečnost</i>	<i>VS</i>
Damnice	0	0	118	0	0	87
Dolenice	21	0	33	0	0	12
Hostěradice	219	799	2240	0	0	447
Jiřice u Mir.	27	228	620	0	0	87
Mirotlav	447	608	6836	521	0	645
Mir. Knínice	26	0	8	0	0	112
Našiměřice	0	0	0	0	0	41
Suchohrdly u Mir.	12	1	76	0	0	87

Tabulka 18 Příjmy obcí mikroregionu za rok 2001 podle odvětvového třídění.

Uvedeno v tis.Kč.

<i>Obec</i>	<i>Zemědělství</i>	<i>Průmysl</i>	<i>Služby</i>	<i>Sociální věci</i>	<i>Bezpečnost</i>	<i>VS</i>
Damnice	0	1297	461	0	2	965
Dolenice	0	3	195	0	2	269
Hostěradice	0	3297	1870	0	121	6259
Jiřice u Mir.	0	200	1390	0	29	1555
Mirotlav	77	8433	32101	8172	976	572778
Mir. Knínice	0	367	1015	1	3	1101
Našiměřice	0	435	223	0	1	597
Suchohrdly u Mir.	25	741	979	0	5	5717

Tabulka 19 Výdaje obcí mikroregionu za rok 2001 podle odvětvového třídění.

Uvedeno v tis.Kč.

<i>Obec</i>	<i>Zemědělství</i>	<i>Průmysl</i>	<i>Služby</i>	<i>Sociální věci</i>	<i>Bezpečnost</i>	<i>VS</i>
Damnice	0	0	300	0	0	40
Dolenice	12	0	143	0	0	4
Hostěradice	0	956	575	0	250	117
Jiřice u Mir.	18	162	274	0	0	338
Mirotlav	437	4854	6686	646	49	138
Mir. Knínice	113	1	299	0	0	13
Našiměřice	0	0	0	0	0	78
Suchohrdly u Mir.	27	1	717	0	0	48

Tabulka 20 Příjmy obcí mikroregionu za rok 2005 podle odvětvového třídění.

Uvedeno v tis.Kč.

<i>Obec</i>	<i>Zemědělství</i>	<i>Průmysl</i>	<i>Služby</i>	<i>Sociální věci</i>	<i>Bezpečnost</i>	<i>VS</i>
Damnice	0	1104	976	0	1	1037
Dolenice	0	16	401	0	4	455
Hostěradice	0	3715	3812	6	1577	5792
Jiřice u Mir.	0	531	2296		58	1528
Mirotlav	84	47464	21045	7892	1289	108999
Mir. Knínice	0	18082	1029	1	5	3670
Našiměřice	0	0	420	0	0	1712
Suchohrdly u Mir.	0	80	1689	1	65	1360

Tabulka 21 Výdaje obcí mikroregionu za rok 2005 podle odvětvového třídění.

Uvedeno v tis.Kč.

<i>Obec</i>	<i>Zemědělství</i>	<i>Průmysl</i>	<i>Služby</i>	<i>Sociální věci</i>	<i>Bezpečnost</i>	<i>VS</i>
Damnice	0	0	377	0	0	13
Dolenice	96		25	0	0	3
Hostěradice	0	34	2329	2408	0	129
Jiřice u Mir.	213	2	935	0	0	167
Mirotlav	233	1781	7225	609	52	160
Mir. Knínice	127	297	52	0	0	66
Našiměřice	0	0	0	0	0	422
Suchohrdly u Mir.	28	110	609	0	0	31

Tabulka 22 Příjmy obcí mikroregionu za rok 2010 podle odvětvového třídění.

Uvedeno v tis.Kč.

<i>Obec</i>	<i>Zemědělství</i>	<i>Průmysl</i>	<i>Služby</i>	<i>Sociální věci</i>	<i>Bezpečnost</i>	<i>VS</i>
Damnice	0	921	2921	7	0	845
Dolenice	0	151	700		2	733
Hostěradice	0	2566	34384	3035	163	9918.01
Jiřice u Mir.	0	831	2148	84	76	2044
Mirotlav	276	14086	22050	1997	964	48151
Mir. Knínice	42	841	2080	0	11	1709
Našiměřice	0	743	3	0	0	2699
Suchohrdly u Mir.	32	2286	3541	4	94	1159

Tabulka 23 Výdaje obcí mikroregionu za rok 2010 podle odvětvového třídění.

Uvedeno v tis.Kč.